ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

ХУУЛЬ, ТОГТООЛ, ЗАРЛИГ, ШИЙДВЭР, ХУУЛИЙН ТАЙЛБАР

Монгол Улсын Их Хурлын хэвлэл

1998 оны 9-р сар №9 /76/

ГАРЧИГ

1. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

рилгын тухай 905
цхны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай 914
ю банк /Монголбанк/-ны тухай хуульд нэмэлт,
өрчлөлт оруулах тухай 919
уль дагаж мөрдөх журмын тухай 919

2. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

щсэн хуулийн цэцийн гишүүнээр томилох тухай № 90 921
щсэн хуулийн цэцийн гишүүнээс чөлөөлөх тухай № 91 921
сгийн газрын зарим тогтоолыг хүчингүй болгох тухай № 92 922
щсэн хуулийн цэцийн 03 тоот дүгнэлтийн тухай № 93 922
элөл батлах тухай № 94 923
улийн төсөл буцаах тухай № 95 925
пломат харилцаа тогтоох тухай № 97 926
өнхийлөгчийн хоригийн тухай № 98 926
өнхийлөгчийн хоригийн тухай № 99 927
гтоол хүчингүй болсонд тооцох тухай № 100 927

3. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

Алтангэрэлийг "Алтан гадас" одонгоор шагнах тухай № 134 928
Батнасанг "Алтан гадас" одонгоор шагнах тухай № 135 928
ганууp" ХК-ийн зарим ажилтан, ажилчдыг одон медалиар
гнах тухай № 136 926
Дамдинсүрэнг албан тушаалаас чөлөөлөх тухай № 137 930
сэгт хүчний Ерөнхий штабын даргыг томилох тухай № 138 930
И. Долгийг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай № 140 931
Б. Евстафьевийг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай № 141 931

4. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

мад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал" үндэсний
албөр батлах тухай № 130 932
зим хүчний салбарыг үр ашигтай ажиллуулах талаар авах

3.1.5."барилгын норм, дүрэм" гэж барилгын асуудал эрхэлсэн З газрын гишүүн баталсан, барилгын салбарт заавал биелүүлэх шаа мөрдөх зарчмыг агуулсан норматив, техникийн баримт бичгийг;

3.1.6."барилгын чанарын баталгаат хугацаа" гэж барилга б ламжийг ашиглалтад хүлээн авснаас хойш түүний чанар, найд байдлыг барилгын гүйцэтгэгчээс хариуцах хугацааг;

3.1.7."барилгын техникийн нөхцөл" гэж барилга байгууламжий төсөл боловсруулах, барьж байгуулахад шаардагдах дулаан, уур, бохир ус, цахилгаан эрчим хүч, холбоожуулалт, радио дох холболтын эх үүсвэрийн шийдэл, барилгын үйлдвэрлэлд тавих шаа болон байгаль орчин, эрүүл ахуй, гал түймрийн хяналтын албана зөвшөөрлийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Барилгын талаархи төрийн байгууллагын бүрэн эрх

4 дүгээр зүйл. Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

4.1. Улсын Их Хурал барилгын талаар дараахь бүрэн хэрэгжүүлнэ:

4.1.1. барилгын салбарыг хөгжүүлэх талаар төрөөс бар бодлогыг тодорхойлох, барилгын тухай хууль тогтоомжийг батлах;

4.1.2. барилгын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд тавих;

4.1.3 тусгай хамгаалалттай газар нутагт барилгын мате эрдэс, түүхий эд ашиглах асуудлыг Ашигт малтмалын тухай[1] заасны дагуу шийдвэрлэх;

4.1.4. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

5 дугаар зүйл. Засгийн газрын бүрэн эрх

5.1.Засгийн газар барилгын талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжү

5.1.1. барилгын талаархи төрийн бодлого, барилгын тухай тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

5.1.2. хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заагаагүй бол барилгын үйлдвэрлэлд тухайн жилд гадаад орноос ажиллуулах ажиллагсдын тоо, ажиллах хугацааг тогтоох;

5.1.3. барилгын зураг төсөл боловсруулах, барилга у барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгох журам, барилга байгууламж барих, аши холбогдсон нийтлэг мөрдөгдөх бусад журам батлах;

5.1.4. Засгийн газрын шугамаар барилгын салбарт хэрэ төсөл, арга хэмжээнд зориулсан гадаадын зээл тусла

---

[1] Ашигт малтмалын тухай "Ардын эрх" сонины 1997 оны 146, мэдээлэл" сэтгүүлийн 1997 оны 7 дугаарт тус тус нийтлэгдсэн.

г зохицуулан шийдвэрлэх.

аар зүйл. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэх/ барилгын талаар бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1.1. барилгын талаарх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг лэх;

1.2. барилгын норм, дүрэм, барилгын төсвийн жишиг үнэлгээ стандарт хянах, мөрдүүлэх;

1.3. барилгын норм, дүрэм боловсруулах, шинэчлэх хөрөнгийн эх г барилгын өртөгт тусгах замаар нормчлолын сан бүрдүүлэх, зориулалтынх нь дагуу зарцуулах;

1.4. барилгын салбарт шударга өрсөлдөх нөхцөл бүрдүүлэх, айн зэрэг, дэв олгох асуудлыг шийдвэрлэх;

1.5. барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга н ажил, үйлчилгээ, барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгох, хяналт тавих;

1.6. улсын төсвийн болон гадаад орон, олон улсын байгууллагын ламжийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх барилга, байгууламж барих, , шинэчлэлт, их засвар хийх, техник эдийн засгийн үндэслэл, зураг ловсруулах гүйцэтгэгчийг шалгаруулан сонгох.

аар зүйл. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын бүрэн эрх

аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал н талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1.1.барилгын тухай хууль тогтоомж, гаргасан шийдвэрийнхээ д хяналт тавих;

1.2. барилга байгууламж барих газрын зөвшөөрөл, техникийн ь хууль тогтоомж, тухайн нутаг дэвсгэрийн газар эзэмшүүлэх, хамгаалах хөтөлбөр, газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд байгаа эсэхийг хянаж, шаардлагатай гэж үзвэл энэ талаархи Засаг айлангаа хэлэлцэх.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга барилгын талаар бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

2.1. энэ хууль болон дээд шатны байгууллагын барилгын талаархи ийн биелэлтийг хангах;

2.2. иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад барилга байгууламж тгөөхөд зориулан газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах тухай асуудлыг ухай хууль тогтоомж, хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг шийдвэрлэх;

2.3. энэ хуулийн 6.1.5-д заасан тусгай зөвшөөрлийн хэрэгжилт, к норм, дүрэм, стандарт, зураг төслийн биелэлтэд хяналт тавих;

7.2.4. барилга байгууламжийн гадна тал, орчны тохижилт архитектур төлөвлөлтийн үндсэн шийдлийг гаргаж зохицуулах;

7.2.5. барилгын үйлдвэрлэл, ажил, үйлчилгээ эрхэлж байгаа ир аж ахуйн нэгж, байгууллагаас барилгын тухай хууль тогтоомж хэј биелүүлж байгаад хяналт тавих;

7.2.6. барилга байгууламж, зураг төсөл, барилгын материал, хі эдлэхүүний чанар, найдвартай байдал, ашиглалтад хяналт тавих.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Барилга байгууламж, бари... зураг төсөл, гэрээнд тавих шаар...а

8 дугаар зүйл.Барилга байгууламжид тавих шаардлага

8.1.Барилга байгууламж нь дараахь шаардлага хангасан байна:

8.1.1. хүний ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөл бүрдүүлж, түј эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, аюулгүй байдлыг хангасан байх;

8.1.2. хот байгуулалт, архитектур төлөвлөлтийн шаардлага ханг зураг төслийн дагуу баригдсан байх;

8.1.3. түүхий эд, материал, түлш, эрчим хүч, усны нөөі хэмнэлттэй ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;

8.1.4. шаардлагатай тохиолдолд иргэний хамгаалалтын арга хэм: тусгасан байх;

8.1.5. гудамж, талбай, амралт, зугаалга, биеийн тами зориулалттай газар, цэцэрлэг зэрэг нийтийн эдэлбэрийн газрыг чөлө ашиглах нөхцөлийг хангасан байх;

8.1.6. усан хангамж, ариутгах татуурга, цахилгаан, дулаан, холбооны хэрэгсэл, байгалийн гэрэл ашиглах боломж хязгаарлахгүй баі

8.1.7. дуу чимээ, доргио, утаа, хорт хий, хог хаягдал, цацраг ид бодис, хөрсний бохирдлоос хүрээлэн байгаа орчныг хамгаалахад чигл байх;

8.1.8.стандарт тогтоогдоогүй шинэ материал, эдлэхүүі стандарт-чанарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага бі итгэмжлэгдсэн лабораторийн дүгнэлтийг үндэслэн үйлдвэрлэж, турі тын журмаар хэрэглэх.

8.2.Барилга угсралтын ажлыг эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөј гээр эхлэх, үргэлжлүүлэхийг хориглоно.

8.3.Барилга байгууламжийн чанарын баталгаат хугацаа нэг жил бай

9 дүгээр зүйл.Барилгын зураг төсөлд тавих шаардлага

9.1.Барилгын зураг төсөл дараахь шаардлага хангасан байна:

9.1.1. барилгын зураг төсөл нь зургийн даалгавар, зураг төсөл зө норм, дүрэм, эдлэхүүний цомог, тоног төхөөрөмжийн паспорт, эрх б

уллагаас олгосон газар эзэмших, ашиглах зөвшөөрөл, инженерийн м сүлжээнд холбох техникийн нөхцөлийн дагуу зохиогдсон байх;

9.1.2. барилгын норм, дүрэмд заасныг өөрөөр зураг төсөл всруулах тохиолдолд барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авсан байх;

9.1.3. нийтийн үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжийн г төсөл нь барилгын норм, дүрэмд заасны дагуу тулгуур эрхтний той тахир дутуу хүний хэрэгцээ хангалтай боловсруулагдсан байх;

9.1.4. гадаад орон, олон улсын байгууллагын зээл, тусламж, улсын эрсөн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжигдэх, эсхүл архитектур төлөвлөлт, икийн шийдлийн хувьд онцгойлон үзэх шаардлагатай барилга уламжийн зураг төсөл, инженер-геологийн төвөгшилтэй нөхцөлийн гааны ажлын тайланд улсын магадлан шалгалт хийгдсэн байх.

2.Энэ хуулийн 9.1.4-т заасан нь гадаадад болон гадаадын уллагатай хамтран боловсруулсан зураг төсөл, хот байгуулалтын мт бичигт нэгэн адил хамаарна.

) дугаар зүйл.Барилгын гэрээнд тавих шаардлага

10.1.Зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралтын ажлыг гүйгээр гүйцэтгэхийг хориглоно.

10.2.Барилгын гэрээ Иргэний хуульд заасан нөхцөл, шаардлагад үүлэн байгуулна.

10.3. Барилгын гэрээний үлгэрчилсэн загварыг барилгын асуудал лсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтооно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Барилгын захиалагч, гүйцэтгэгч, материал үйлдвэрлэгч, зураг төсөл зохиогчийн эрх, үүрэг

1 дүгээр зүйл.Барилгын захиалагчийн эрх, үүрэг

1.1. Барилгын захиалагч нь Иргэний хуульд заасан эрх, үүргээс гадна ах эрх, үүрэгтэй:

11.1.1. барилга байгууламж барихтай холбогдсон газрын зөвшөөрөл, эгдох хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу техникийн нөхцөл үлэх асуудлыг шийдвэрлэх;

11.1.2. барилгын явц, чанарт холбогдох мэргэжилтэн буюу ичоор хяналт тавиулж, далд ажлын гүйцэтгэлийг баталгаажуулах;

11.1.3. барилга байгууламж барих талбайг чөлөөлөхтэй холбогдсон ыг хариуцах;

11.1.4. барилга байгууламж барих, шинэчлэх, засварлахтай эгдон гудамж, зам, талбай сэтлэх, шугам сүлжээ холболт хийх, мод, лэгжүүлэлтийг түр зайлуулбал нөхөн сэргээх ажил, үүнд шаардагдах ыг хариуцах;

11.1.5. барилга байгууламж барихаар олгогдсон газрыг тохижуулах.

12 дугаар зүйл.Барилгын гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

12.1.Барилгын гүйцэтгэгч нь Иргэний хуульд заасан эрх, үүргээс га
дараахь эрх, үүрэгтэй:

12.1.1. зохих зөвшөөрлийн үндсэн дээр барилгын үйлдвэ
явуулах;

12.1.2. барьж байгаа барилга байгууламжийг болзошгүй байгал
гамшиг, гэнэтийн аюулаас хамгаалах бүх талын арга хэмжээ авах, бар
байгууламж барих, шинэчлэх, засварлах явцад байгаль орчин, эрүүл а
гал түймрийн хяналтын албанаас тавигдсан хууль ёсны шаардлага, шу
дүгнэлтийг биелүүлэх;

12.1.3. энэ хуулийн 6.1.3-т заасан зардлыг барилгын өртөгтөө ту
нормчлогдсон санд шилжүүлэх;

12.1.4.барилга байгууламжийн чанарын баталгаат хугацаа дууса
байхад өөрийнх нь буруутай үйл ажиллагааны улмаас үүссэн эв
илэрвэл өөрийнхөө хөрөнгөөр зөрчлийг арилгах;

12.1.5.барилга байгууламж барих, шинэчлэх, засварла
холбогдон гудамж, зам, талбай сэтлэх, шугам сүлжээ холбоот хийх,
нэмдэглэжүүлэлтийн түр зайлуулбал эвдэрсэнийг бүрэн буцаан сэргээх.

12.2.Барилга байгууламжийг зураг төсөлгүйгээр барихыг хориглоно

13 дугаар зүйл. Зураг төсөл зохиогчийн эрх, үүрэг

13.1.Зураг төсөл зохиогч нь Иргэний хуульд заасан эрх, үүргээс
дараахь эрх, үүрэгтэй:

13.1.1. зохих зөвшөөрлийн үндсэн дээр зураг төсөл боловср
ажил, үйлчилгээ эрхлэх;

13.1.2. энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан шаардлагын дагуу
төсөл боловсруулах;

13.1.3. барилгын ажлын явцад зохиогчийн хяналт тавих;

13.1.4. гүйцэтгэгч, захиалагчийн хүсэлтээр зурагт өөрчлөлт ору

13.1.5. зураг төслийг зөрчсөн тохиолдолд шаардлагатай бол т
залруулахыг шаардах буюу ажлыг бүрэн зогсоох талаар барилгын
хяналтын байгууллагад мэдэгдэх.

14 дүгээр зүйл.Барилгын материал үйлдвэрлэгчийн эрх, үүрэг

14.1.Барилгын материал үйлдвэрлэгч нь бусад хууль тогтоомжид
эрх, үүрэг хүлээхээс гадна дараахь эрх, үүрэгтэй:

14.1.1. зохих зөвшөөрлийн үндсэн дээр стандарт, зураг т
шаардлага бүрэн хангасан бүтээгдэхүүн, эдлэхүүний үйлдвэрлэл яву

14.1.2. зохих журмын дагуу авсан зөвшөөрлийн үндс
барилгын үйлдвэрлэлийн хэрэгцээт эрдэс, түүхий эд ол
боловсруулах, орд газрыг ашиглах;

14.1.3. хууль тогтоомжид нийцүүлэн орд газрын ашиглалты
нөхөн сэргээлт хийх;

14.1.4. шаардлагатай гэж үзсэн буюу захиалагч, гүйцэтгэгчийн ...длагаар, эсхүл үйлдвэрлэсэн барилгын материал, түүхий эд, ...гдэхүүний нь чанарт доголдол илэрсэн тохиолдолд холбогдох эрх ...й байгууллагаар магадлан шалгалт хийлгэж баталгаажуулах.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Барилга байгууламжийн ашиглалт

...5 дугаар зүйл. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах

...5.1.Барилга байгууламжийг байнгын ашиглалтад оруулах үйл ...лагаа барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ...сан барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрмээр зохицуулна.

...5.2.Барилга байгууламжийг байнгын ашиглалтад оруулах комиссыг ... бүс нутаг, орон нутгийн ач холбогдол, үйлчлэх хүрээнээс нь ...руулж Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүн, аймаг, нийслэл, сум, ...ийн Засаг дарга томилно.

...5.3. Барилга байгууламжийг байнгын ашиглалтад оруулах комиссыг ...гын техник хяналтын улсын байцаагч толгойлж болох бөгөөд ...ссын бүрэлдэхүүнд байгаль орчин, эрүүл ахуй, гал түймрийн хяналтын ...ы төлөөлөгч орно.

...5.4.Барьж дуусаагүй буюу дууссан боловч комисс ажиллаж ашиглалтад ...ж аваагүй барилга байгууламжийг ашиглахыг хориглоно.

...6 дугаар зүйл.Барилга байгууламжийг ашиглах

...6.1. Өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч нь барилга байгууламжийг ус, агаар, ...ний бохирдлоос сэргийлэх, хот байгуулалт, ашиглалтын дүрмийн ...лагын дагуу ашиглана.

...6.2.Өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч нь барилга, байгууламжид эвдрэл, ...л учруулах, зохих мэргэжлийн байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр ...н, зохиомжийг нь өөрчлөх, тухайн барилга байгууламж дотор хүүхнар ...лосон байгаль орчин, хүний амь нас, эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө ...ж болзошгүй үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

...6.3. Өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч нь барилга байгууламжийн ...лалтын явцад эдэлгээний байдалд ашиглалтын дүрмээр заагдсан ...шанд үзлэг, шалгалт явуулж, илэрсэн эвдрэлийг арилгах, шаардлагатай ...лдолд барилга техник хяналтын байгууллагад мэдэгдэж, холбогдох ...эмжээг авч ажиллана.

...6.4.Барилга байгууламжийн ашиглалтын явцад ноцтой эвдрэл, гэмтэл ..., нурах тохиолдолд гүйцэтгэгч, зураг төсөл зохиогч, өмчлөгч, ...шигч, ашиглагчийн хэн буруутай нь хариуцлага хүлээнэ.

...6.5. Барилга байгууламжийн ашиглалтын дүрмийг Засгийн газар ...на.

17 дугаар зүйл. Барилгын баримт бичгийг хадгалах

17.1. Өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч нь барилга байгуулам
ашиглалт, өргөтгөл, шинэтгэл, их засварын тухай хувийн хэрэг хөтөлн

17.2. Захиалагч нь ашиглалтад оруулсан барилга байгуулам
газрын зөвшөөрөл, тэг тэнхлэг таталтын акт, зураг төсөл, ил, далд а
гүйцэтгэлийн акт, барилгын ажлын чанар, явцад хяналт зохиогч болон бари
техник, байгаль орчин, эрүүл ахуй, галын аюулаас хамгаалах хяна
албанаас өгсөн шүүмж дүгнэлт, барилга байгууламжийг ашигла
хүлээлгэн өгсөн тухай бичиг баримтыг барилга байгуулам
ашиглалтад хүлээн авснаас хойш 2 сарын дотор барилгын баримт бич
төвд өгч хадгалуулна.

17.3. Барилга байгууламжийн зураг төсөл, бичиг баримтыг ту
барилга байгууламжийг ашиглах хугацаагаар хадгална.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

Барилга байгууламжид тавих техникийн хяналт

18 дугаар зүйл. Барилгын техникийн улсын хяналтыг хэрэгжүүлэх байгууллага

18.1.Барилга байгууламжид тавих техникийн хяналтыг улсын хэмж
барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ажил
барилгын техникийн хяналтын улсын ерөнхий, ахлах байцаагч болон у
байцаагч, аймаг, нийслэлийн хэмжээнд тухайн засаг захиргаа, нутаг
дэвсгэрийн нэгжийн барилгын техникийн хяналтын улсын байцаагч ту
хэрэгжүүлнэ.

18.2. Барилгын техникийн хяналтын улсын байцаагч нь Төрийн х
шалгалтын тухай[1] хуульд заасан эрх, үүргээс гадна доорх чигл
хяналт шалгалтыг явуулж бүрэн эрхээ хэрэгжүүлнэ:

18.2.1.шинээр барьж байгаа барилга байгууламж, тэлгэ
шинэчлэл, их засварын ажлын чанар;

18.2.2. барилгын материал, түүхий эд, эдлэхүүний чанар;

18.2.3. хот байгуулалтын баримт бичиг, зураг төслийн хэрэгжи

18.2.4. барилга байгууламжийн ашиглалт;

18.2.5. өргөх байгууламж /0,1 тонноос дээш даацтай цахилгаан
3 тонноос дээш даацтай, машинчийн бүхээг бүхий кран, /-ийн угс
ашиглалтын үеийн аюулгүй ажиллагаа;

18.2.6. барилга, байгууламжийн зураг төсөл, инженер геол
судалгааны ажлын чанар;

18.2.7. барилга байгууламжийн нуралт, эвдрэл, өргөх байгуула
гарсан ослын шалтгаан:

---

[1] Төрийн хяналт шалгалтын тухай. "Ардын эрх" сонины 1995 он
"Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1995 оны 4 дугээрт тус тус нийтлэгдсэн.

18.2.8. барилга байгууламж, өргөх байгууламжийн улсын бүртгэл;
18.2.9 барилгын ажлын гүйцэтгэлийн магадлан шалгалт;
3. Барилгын техникийн хяналтын улсын байцаагчийн шийдвэрийн э гарсан маргааныг түүний дээд шатны улсын байцаагч хянан үзэрлэнэ. Барилгын техникийн хяналтын улсын байцаагчийн шийдвэр эллгүй байвал түүнийг дээд шатны улсын байцаагч хүчингүй ю. Барилгын техникийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагчийн эрийн талаар гарсан маргааныг шүүх шийдвэрлэнэ.
4.Барилга техникийн улсын хяналтын дүрмийг Засгийн газар ға.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

Бусад зүйл

дүгээр зүйл. Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

1.Барилгын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн ллага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч буюу барилга техникийн хяналтын байцаагч дор дурдсан хариуцлага хүлээлгэнэ:
19.1.1.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга тын ажил, үйлчилгээ, барилгын материалын үйлдвэрлэлийг зохих өрөлгүйгээр эрхэлсэн иргэнийг 10000-20000 хүртэл, албан тныг 20000-50000 хүртэл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 100000- хүртэл төгрөгөөр торгох;
19.1.2. энэ хуулийн 8.1; 8.2; 9.1; 10.1; 10.2; 11, 12 дугаар зүйл 13.1; заасан үүргийг биелүүлээгүй иргэнийг 10000-40000 хүртэл, албан тныг 20000-50000 хүртэл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгох;
19.1.3. энэ хуулийн 15.4; 16.1; 16.2; 16.3; 17-д заасныг зөрчсөн йг 10000-40000 хүртэл, албан тушаалтныг 20000-50000, аж ахуйн байгууллагыг 50000-250000 хүртэл төгрөгөөр торгох.

ОНГОЛ УЛСЫН ИХ
РЛЫН ДАРГА **Р. ГОНЧИГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1998 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдөр | Улаанбаатар хот

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараахь з
хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 4 дэх заалт:

"4/Монгол Улсын хуулийг зөрчсөн нь нотлогдсон бол олон ул
хуулийн байгууллага, Монгол Улстай эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх г
байгуулсан гадаад орны Засгийн газрын гаргасан хүсэлтээр."

2/7[1] дүгээр зүйл:

"7[1] дүгээр зүйл. Банкны зар сурталчилгаа

1. Банкнаас хийх зар сурталчилгаа нь тухайн үеийн үйл ажиллагааг ү
зөв тусгасан, хууль тогтоомжид нийцсэн байна.

2. Монголбанк нь банкны зар сурталчилгааг дараахь агуулгатай
үзвэл хориглоно:

1/тухайн банкнаас нийтэд мэдээлсэн санхүүгийн тайлан, мэдээлэ
зөрчилдөж байвал;

2/хууль тогтоомжид нийцээгүй бол."

3/24 дүгээр зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг:

"3. Банк байгуулах зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон буюу зөвшөө
олгохоос татгалзсан тохиолдолд дахин зөвшөөрөл хүсэх тухай бэр
материалыг нэг жилийн дотор Монголбанк хүлээж авахгүй.

4. Энэ хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 8 дахь хэсэг болон энэ зүйлийн 1
хэсгийг үндэслэн банк байгуулах зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон
Монголбанкнаас оногдуулсан торгууль, эрх хүлээн авах арга хэмжээ
үндэслэл болохгүй."

4/25 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийн 5 дахь заалт:

"5/банкны гүйцэтгэх захирал хууль тогтоомж, банкны дүрэмд за
эрх хэмжээнийхээ хүрээнд банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирда

5/25 дугаар зүйлийн 8, 9 дэх хэсэг:

"8. Банкны гүйцэтгэх захирал дараахь шалгуурыг хангасан байна

1/банк, санхүүгийн салбарт 3-аас доошгүй жил ажилласан,
салбарын удирдлага менежментийн ур чадвар, туршлагатай;

2/зээл буюу батлан даалтын гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэ
аливаа өргүй;

3/ял шийтгэлгүй.

9. Банкны гүйцэтгэх захирал нь энэ зүйлийн 8 дахь хэсэгт за
шалгуурыг хангаагүй буюу шударга бус үйлдэл хийсэн, эсхүл мэргэж

зар, үйл ажиллагааны үр дүнг нь хангалттүй гэж үзвэл түүнийг
ібанкны Ерөнхийлөгч ажлаас нь түдгэлзүүлж, чөлөөлж болно."
5/5[1] дүгээр зүйл:
дүгээр зүйл. Монголбанкны санаачилгаар Банкны гишүүдийн
хурал болон төлөөлөн удирдах зөвлөл хуралдах журам

нкны тухай хууль тогтоомжийн дагуу албадлагын арга хэмжээ авч
үлж байгаа тохиолдолд банкны гишүүдийн хурлыг Монголбанк,
томилсон бүрэн эрхт төлөөлөгч буюу эрх хүлээн авагч зарлан
улна. Гишүүдийн хурал ээлжит болон ээлжит бус байна.

нкны тухай хуулийн дагуу тухайн банкинд онцгой дэглэм тогтоох
эрх хүлээн авах албадлагын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд
агатай гэж үзвэл Монголбанк, түүний томилсон бүрэн эрхт
ігч буюу эрх хүлээн авагчийн санаачилгаар гишүүдийн ээлжит бус
зарлан хуралдуулж болно.

нкны гишүүдийн хурлын товыг хурал хуралдахаас 30 хоногийн
рлах ба онцгой дэглэм тогтоосон, эрх хүлээн авах арга хэмжээ
үлсэн тохиолдолд гишүүдийн хурлыг энэ хугацаанаас өмнө зарлан
улж болно.

рэн эрхт төлөөлөгч болон эрх хүлээн авагчийн саналаар хурал
р гаргана."

7/27 дугаар зүйлийн 11 дэх хэсэг:

Банкны дүрмийн сангийн бүтэц, гишүүдийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт
: бүрд Монголбанкинд урьдчилан мэдэгдэж зөвшөөрөл авна.

мийн санг нэмэгдүүлэх, шинээр хувьцаа гаргах, худалдах,
лэхэд мөрдөх журмыг Монголбанк тогтооно."

і/28[1] дүгээр зүйл:
дүгээр зүйл. Банкны санхүүгийн тайланг нийтэд мэдээлэх

нк нь энэ хуулийн 28 дугаар зүйлийн шаардлагыг хангасан
ийн тайланг улирал тутам, аудитаар баталгаажуулсан тухайн
санхүүгийн тайланг дараа жилийн 1 дүгээр улиралд багтаан нийтэд
эр мэдээлж байна.

онголбанк нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан тайлангаас гадна
мэдээллийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн нийтлэхийг бүх банкнаас,
ідорхой нэр заасан банкнаас шаардаж болно:

/банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гүйцэтгэх захирлын
ігээр баталгаажуулсан ажлын тайлан;

/банкны гишүүн, төлөөлөн удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх захирал,
орлогч, ерөнхий нягтлан бодогч, газар, хэлтсийн удирдлага,
н зөвлөлийн талаар;

/хуулийн этгээдийн статус, өмчлөлийн бүтэц бүрэлдэхүүн;

/санхүү, бүртгэлийн систем, дотоод хяналт;

/банкны эрсдэлийг тодорхойлоход шаардлагатай гэж
банкнаас үзсэн бусад мэдээлэл."

3.Монголбанк нь банкнаас нийтэлсэн санхүүгийн тайлан, мэдээл зохих журмыг баримтлаагүй, буруу, ташаа, алдаатай бол залруу шаардана."

9/28² дугаар зүйл:

"28² дугаар зүйл.Санхүүгийн тайланг аудитаар баталгаажуулах

1.Банк нь санхүүгийн тайлан, бусад шаардлагатай баримт, матер Монголбанкнаас зөвшөөрөл авсан аудитын байгууллага /аудито жилд нэгээс доошгүй удаа шалгуулж баталгаажуулна.

2.Банкны санхүүгийн тайлан, баримт материалыг ш баталгаажуулах зорилгоор банкны үйл ажиллагаанд аудит хийх зөвш олгох журмыг Монголбанк батална.

3.Аудитын байгууллага /аудитор/ нь баталгаажуулсан санх тайлан, баримт материалынхаа талаархи дүгнэлтийг тухайн б Төлөөлөн удирдах зөвлөл, Хяналан шалгагчдын зөвлөлд танилцуулна."

10/28³ дугаар зүйл:

"28³ дугаар зүйл.Аудитын дүгнэлтийг Монголбанкинд гаргаж өгөх

1.Аудитын байгууллага /аудитор/ нь өөрийн баталгаажу тайлангийн талаархи эцсийн дүгнэлтийн эх хувийг тухайн банк Монголбанкинд хүргүүлнэ.

2.Аудитын байгууллага /аудитор/ нь тухайн банкны баримт мате үндэслэн дараахь дүгнэлтийг гаргавал энэ талаархи дүг Монголбанкинд даруй мэдээлнэ:

1/төлбөрийн чадваргүй болсон буюу төлбөрийн чадваргүй болзошгүй болсноос ойрын үед санхүүгийн онц хүндрэлтэй байдал болзошгүй байгаа;

2/тус банкны ажилтнууд өөрийн банкны санхүүгийн ба сэргээр нөлөөлсөн шударга бус, хууль тогтоомж зөрчсөн үйл ажилл оролцсон гэж үзсэн."

11/28⁴ дүгээр зүйл:

"28⁴ дүгээр зүйл.Аудитын үйл ажиллагааны зөвшөөрлийг хүчингүй болгох

1.Монголбанк аудитын байгууллага /аудитор/-д олгосон зөвшөө дор дурдсан үндэслэлээр хүчингүй болгож гаргасан дүгнэлтийг төгөлдөр бус гэж тооцно:

1/тухайн аудитын байгууллага нь санхүүгийн тайлан баталгаажуулсан буюу аудитын үйл ажиллагааны зарчмыг хангалттгүй үйлчилгээ үзүүлсний улмаас банкинд хохирол учруулсан;

2/аудитын үйл ажиллагааны явцад олж мэдсэн банкны нууц холбогдох мэдээллийг бусдад задруулсан, дамжуулсан нь нотлогдсон;

3/баталгаажуулсан тайлан, түүний дүгнэлттэй хол материалыг Монголбанкинд зориудаар дутуу өгсөн буюу өгөөгүй;

4/зориудаар хуурамч дүгнэлт гаргасан;

5/Монголбанкнаас эрх авсан болович тухайн аудитын байгуу аудитороор ажиллахаа больсон;

6/Банкны тухай болон аудитын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн."

12/36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 7 дахь заалт:

7/банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хангах зорилгоор ий бүтэц, хэмжээг өөрчлөх."

13/49 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 8, 9 дэх заалт:

8/нийтлүүлсэн тайлан мэдээлэлд хуурамч, худал, ташаа мэдээлэл агдсан бол тухайн банк буюу уг тайлан мэдээллийг нийтлүүлэх үед лаж байсан гүйцэтгэх захирлыг 250000 хүртэл төгрөгөөр торгох."

/энэ хуулийн 71 дүгээр зүйлийг зөрчин хуурамч, худал ташаа мэдээлэл й зар сурталчилгаа тараасан бол тухайн банкийг 1000000 хүртэл өгөөр, уг зар сурталчилгааг тараах үед ажиллаж байсан гүйцэтгэх рлыг 250000 хүртэл төгрөгөөр тус тус торгох."

дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор сэнаар өөрчлөн найруулсугай:

1/76 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт:

"7/санхүүгийн түрээсийн үйл ажиллагаа;"

2/7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 3 дахь заалт:

3/шүүх, прокурор, цагдаагийн байгууллагын ажлын шаардлагаар р байгууллагын удирдлага хүсэлт гаргасан"

3/20 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалт:

2/банкны гүйцэтгэх захирал, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд, л удирдлагын мэдлэг, боловсрол болон туршлага нь банкны үйл иллагааг үр ашигтай, шударгаар явуулахад хангалттай эсэх, төлөөлөн лах зөвлөлийн гишүүн, гүйцэтгэх захирал нь энэ хуулийн 25 дугаар ийн 6, 8 дахь хэсэгт заасан шалгуурыг тус тус хангасан эсэх;"

4/25 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 4 дэх заалт:

4/банкны гүйцэтгэх захирлыг Монголбанкны Ерөнхийлөгчтэй олцсоний үндсэн дээр томилох, түүнийг ажлаас нь түдгэлзүүлэх, олох, түүний үйл ажиллагаанд хяналт тавих;"

5/25 дугаар зүйлийн 5, 6 дахь хэсэг:

5.Банкны гишүүдийн болон төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлыг энэ ийг 25[1] дүгээр зүйл болон Нөхөрлөл, компанийн тухай хуулийн 43, 44, 7 дугаар зүйлээр зохицуулна."

.Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн дараах шалгуурыг эсан байна:

1/зээл буюу батлан даалтын гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн ла өргүй;

2/тухайн банкны гишүүн;

3/ял шийтгэлгүй;

4/ес зүйн болон бизнесийн нэр хүнд нь банкийг удирдахад элхгүй байх."

6/27 дугаар зүйлийн 1, 2, 5 дахь хэсэг:

1.Банк өөрийн хөрөнгөтэй байна. Өөрийн хөрөнгийг Монголбанкнаас осон нэгдэн болох бүртгэлийн журмын дагуу тодорхойлно.

2.Дүрмийн сан нь банкны хувьцаа эзэмшигчдийн оруулсан мөнгөн хөрөн бүрдэх бөгөөд түүний доод хэмжээ нь 1 тэрбум төгрөг байна.

Дүрмийн сангийн хэмжээг улсын эдийн засгийн байдал, мөнгөний х уналт, тухайн банкны төлбөрийн чадвар, эрхлэх үйл ажиллага онцлогийг харгалзан Монголбанк нэмэгдүүлэн тогтоож болно.

5.Банк нь Монголбанкнаас тогтоосон зохистой харьцааны үзүүлэл хангасан болович ногдол ашиг хуваарилсны дараа эдгээр үзүүлэлт ханга нөхцөлд ногдол ашиг хуваарилна."

7/28 дугаар зүйл:

"28 дугаар зүйл. Санхүүгийн тайлан

1.Банкны санхүүгийн тайлан нь тэнцэл, орлого, зарлагын болон мө хөрөнгийн хөдлөлийн тайлан, тайлбар, тодруулгаас бүрдэнэ.

2.Банкны санхүүгийн тайлан нь дараахь шаардлагыг хангасан байна

1/санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд нь олон улсын жиш үндэслэн Монголбанкнаас тогтоосон нягтлан бодох бүртгэлийн зар нийцсэн;

2/санхүүгийн тайланг энэ хэсгийн 1-д заасны дагуу үнэн зөв гарг гэдгээ албан ёсоор нотолсон баримт бичиг үйлдэн огноог тэмдэ банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гүйцэтгэх захирал, ерө нягтлан бодогч нар гарын үсгээ зурж, тамга, тэмдэг дарсан;

3.Монголбанкны шаардсанаар банк нь санхүүгийн тайлангаа сар гаргаж өгнө. Банкны санхүүгийн тайлантай холбогдсон нэмэлт, но баримтыг Монголбанк шаардах эрхтэй."

8/49 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 6 дахь заалт:

"6/тайлан, тэнцэл, мэдээ баримтыг Монголбанкинд зохих журмын д гаргаж өгөөгүй буюу энэ хуулийн 281 дүгээр зүйлийн дагуу нийтэд мэдэ санхүүгийн тайланг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр нийтэд мэдээл бол банкийг 1000000 хүртэл төгрөгөөр, албан тушаалтныг 250000 хү төгрөгөөр торгох,"

3 дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгий 3, 5 гэсний дараа ",7"; 16 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3 дахь за "6-аас дээш сараар хэтэрсэн" гэсний дараа ", эсхүл тухайн этгээдэд олг зээл, батлан даалтын нийт дүн нь энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт дурдс хувиас хэтэрсэн"; 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалтын " дампуурсан" гэсний дараа "буюу төлбөрийн чадваргүй болсон"; 38 ду зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3 дахь заалтын "хэтэрсэн" гэсний дараа "б алдагдал нь дүрмийн сан болон бусад сангийн нийлбэрээс хэтэрч өө хөрөнгө алдагдсан" гэж тус тус нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Банкны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 10 дахь хэ "санхүүгийн хариуцлага хүлээх" гэснийг "санхүүгийн хариуцлага хү алдагдлыг нөхөх" гэж өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА **Р. ГОНЧИГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

98 оны 8 дугаар
рын 20-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨВ БАНК /МОНГОЛБАНК/-НЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

дүгээр зүйл. Төв Банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн гаар зүйлд 4 дэх хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт 13 дахь тус тус нэмсүгэй:

1/18 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

Засгийн газрын гадаадаас авсан зээл, тусламжийн хөрөнгийг й зөвшөөрөлгүйгээр Монголбанк эзэмшиж, зохицуулж үл ."

2/28 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 13 дахь заалт:

3/банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой хэмжээг хангах гоор түүний бүтэц, хэмжээг өөрчлөх."

дугаар зүйл. Төв Банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн гаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн дугаарыг "5"ь 28 дугаар зүйлийн хэсгийн 13 дахь заалтын дугаарыг "14" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

дугаар зүйл. Төв Банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн гаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 37 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн заалт, 38 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалтыг тус тус гүй болсонд тооцсугай.

ОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ГРЛЫН ДАРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

оны 8 дугаар
20-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУУЛЬ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ

үгээр зүйл. Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай йн 2 дугаар зүйлийн "Дүрмийн сан нь банкны гишүүдийн оруулсан н хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд түүний доод хэмжээ 1 тэрбум төгрөг гэсэн заалтыг энэ хууль батлагдах өдрөөс өмнө байгуулагдаж улсын

бүртгэлд бүртгэгдсэн банкуудын хувьд 1 одрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар н 6-ны өдөр | Дугаар 90 | Улаанбаатар хот

Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнээр томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн жаран тавдугаар зүйлийн 1 дэх , Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 23 р зүйлийн 3 дахь хэсэг, Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн гаар зүйлийн 1 дэх хэсэг болон нууц санал хураалтын дүнг лэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчөөс санал болгосон Жигжидийн баатар, Ванчигийн Удвал нарыг Монгол Улсын Үндсэн хуулийн йн гишүүнээр томилсугай.

АРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар н 6-ны өдөр | Дугаар 91 | Улаанбаатар хот

Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнээс чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн жаран тавдугаар зүйлийн 1 дэх , Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн ахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТООХ нь:

үрэн эрхийн хугацаа нь дуусаж байгаатай холбогдуулан ингийн Совд, Жавхлангийн Бямбаа нарыг Монгол Улсын эн хуулийн цэцийн гишүүнээс чөлөөлсүгэй.

АРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1998 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдөр	Дугаар 92	Улаанба хот

Засгийн газрын зарим тогт хүчингүй болгох тухай

Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Засгийн газрын 1998 оны 5 дугаар сарын 27-ны өдрий дугаар тогтоол, 1998 оны 7 дугаар сарын 10-ны өдрийн 114 д тогтоолыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2.Энэ тогтоолыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан банкны хари хадгаламж эзэмшигчдийг хохироохгүй байх үүднээс шаардла хөрөнгө гаргах, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авахыг За газар /Ц.Элбэгдорж/, Монголбанк /Ж.Үнэнбат/-д даалгасугай.

3.Энэхүү тогтоолыг 1998 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ДАРГА **Р. ГОНЧИГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1998 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдөр	Дугаар 93	Улаанба хот

Үндсэн хуулийн цэцийн 0 дүгнэлтийн тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 27 д зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Х ТОГТООХ нь:

Монгол Улсын Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 362 дугаар з "... Улсын ерөнхий прокурор анхан шатны шүүхийн хуулийн тогтоолдор таслан шийдвэрлэх тогтоол, давж заалдах, хяналтын жу хэрэг хянан шийдвэрлэсэн аймаг, нийслэлийн шүүхийн магадлал, т давж заалдах журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэсэн Улсын дээд ш магадлалд доод шатны прокурорын саналыг үндэслэн эсэргүүцэ

й.", мөн Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 177
р зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Улсын ерөнхий прокурор давж заалдах,
тын журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэсэн аймаг, нийслэлийн шүүхийн
лал, тогтоол, давж заалдах журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэсэн Улсын
шүүхийн магадлалд доод шатны прокурорын саналаар эсэргүүцэл
к эрхтэй" гэсэн заалтууд Монгол Улсын Үндсэн хуулийн нэгдүгээр
йн 2 дахь хэсэг, арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, дөчин долдугаар
йн 1 дэх хэсэг, тавин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасныг тус тус
өгүй байна гэсэн Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн 1998 оны 3
р сарын 27-ны өдрийн 03 тоот дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрсүгэй.

АРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

оны 8 дугаар
14-ний өдөр Дугаар 94 Улаанбаатар хот

Болзол батлах тухай

ргэний цэргийн үүргийн болон цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн
ын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол
н Их Хурлаас ТОГТООХ нь:
"Цэргийн дүйцүүлэх албыг иргэн мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр
лан хаах болзол"-ыг 1 дүгээр хавсралтын ёсоор баталсугай.
Цэргийн дүйцүүлэх албыг орлуулан хаах мөнгөн төлбөрийн хэмжээг
аат цэргийн албан хаагчийн тухайн жилийн дундаж зардалтай тэнцэж
ар жил бүр тогтоож байсугай.
Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан хаах
ий төлөх төлбөрийн хэмжээг хууль гарсан хугацаа, хуульд заасан
ялгааг харгалзан тогтоох сүлжээг 2 дугаар хавсралтын ёсоор
сугай.
Монгол Улсын Засгийн газарт даалгах нь:
1/цэргийн дүйцүүлэх албыг орлуулан хаах иргэний мөнгөн
рийн хэмжээг жил бүрийн 2 дугаар сард багтаан аймаг, нийслэлд
үлж байх;
2/цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан
хлыг 1999 оноос эхлэн зохион байгуулах, төлбөр төлөх журмыг энэ
агтаан батлах.

АРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

Монгол Улсын Их Хурлын 1998 о
94 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавср

ЦЭРГИЙН ДҮЙЦҮҮЛЭХ АЛБЫГ ИРГЭН МӨНГӨН ТӨЛБӨРИЙН ХЭЛБЭРЭЭР ОРЛУУЛАН ХААХ БОЛЗОЛ

1."Иргэний цэргийн үүргийн болон цэргийн албан хаагчийн эрх з байдлын тухай" хуулийн 12 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт насны да хэвсэгт хүчин, бусад цэргийн аль нэг анги, салбарт цэргийн жинхэнэ а хаагаагүй 27 хүртэлх насны эрэгтэйчүүд цэргийн дүйцүүлэх албыг мөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан хаана.

2.Цэргийн дүйцүүлэх албыг орлуулан хаах иргэний мөнгөн төлбөр хэмжээг хугацаат цэргийн албан хаагчийн хангамж, үйлчилгээний тух жилийн дундаж зардлаар тооцож, Улсын Их Хурал жил бүр тогтооно.

3.Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан х иргэний мөнгөн төлбөрийн хэмжээг хууль гарсан хугацаа, хуульд за насны ялгааг харгалзаж, мөн энэ болзлын 4 дэх хэсэгт заасан чөлөөлөгд үндэслэл нь үгүй болсон тохиолдолд цэргийн алба хаах насны дээд хяз хүртэлх үлдсэн хугацааны мөнгөн төлбөрийн хэмжээг Улсын Их Хур 1998 оны 94 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралтын дагуу тооцож төлү болно.

4.Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуу хаахаас дараах үндэслэлээр чөлөөлнө:

1/"Иргэний цэргийн үүргийн болон цэргийн албан хаагчийн эрх з байдлын тухай" хуулийн 12 дугаар зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсэгт за үндэслэлээр цэргийн жинхэнэ албанаас жил дараалан чөлөөлөг байлдагч, түрүүчийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн эрэгтэйчүүд;

2/эрүүл мэндээр тэнцэхгүйн улмаас тайван цагт цэргийн жин алба хаахаас чөлөөлөгдсөн иргэн;

3/төрийн албаны улс төрийн албан тушаал эрхэлж, цэргийн жин алба хаах боломжгүй байсан иргэн;

4/18-25 насны хооронд 7 жил дараалан цагдаагийн албыг ха иргэн.

5.Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан х эхүүл төлбөрөөс чөлөөлөх үндэслэлийг сум, дүүрэг, баг, хорооны З дарга, зохих байгууллагын тодорхойлолт, иргэний төрсний бо үрчлэлтийн гэрчилгээ, үнэмлэх, гэрлэгсдийн баталгаа, тахир дутуу дэвтэр, эмнэлгийн магадлагаар үндэслэн цэрэг татлагын товчооноос и бүрээр гаргаж, аймаг, нийслэлийн Цэрэг, иргэний хамгаалалтын ш саналаа оруулна. Аймаг, нийслэлийн Цэрэг, иргэний хамгаалалтын шта үндэслэл, саналыг магадлан хянаж, дүгнэлтийн хамтаар аймаг, нийслэл Засаг даргад уламжлах бөгөөд эцсийн шийдвэрийг Засаг дарга гаргана.

Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан хаах ний тоо бүртгэл хөтлөх, мөнгөн төлбөрийг төлөх, хураан авах, эрийн орлогыг ашиглах журмыг Засгийн газар тогтооно.

Монгол Улсын Их Хурлын 1998 оны
94 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ЦЭРГИЙН ДҮЙЦҮҮЛЭХ АЛБЫГ МӨНГӨН ТӨЛБӨРИЙН ХЭЛБЭРЭЭР ОРЛУУЛАН ХААХ ИРГЭНИЙ ТӨЛӨХ ТӨЛБӨРИЙН ХЭМЖЭЭГ ХУУЛЬ ГАРСАН ХУГАЦАА, ХУУЛЬД ЗААСАН НАСНЫ ЯЛГААГ ХАРГАЛЗАН ТОГТООХ СҮЛЖЭЭ

ууль гарахад иргэн эдэн настай байсан	18	19	20	21	22	23	24	25	26
өлбөрийн хэмжээ /хувиар/	100	89	78	67	56	45	34	23	12
олоолд заасан хэмжээгээр чөлөөлөгд-өн байсан жил	0	1	2	3	4	5	6	7	8

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар н 20-ны өдөр | Дугаар 95 | Улаанбаатар хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 40 дүгээр йн 2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:
998 оны 7 дугаар сарын 17-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн "Төв Банкны хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай" хуулийн төслийг эгүүлэн тухай Монгол Улсын Засгийн газар санал гаргасныг үндэслэн уг йн төслийг санаачлагчид нь буцаасугай.

АРГА Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1998 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдөр | Дугаар 97 | Улаанба[атар] хот

Дипломат харилцаа тогтоох

Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:
Бүгд Найрамдах Ирланд Улстай дипломат харилцаа тогтоосугай

ДАРГА Р. ГОНЧИГДОР[Ж]

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1998 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдөр | Дугаар 98 | Улаанбаатар хот

Ерөнхийлөгчийн хоригийн т[ухай]

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн гучин туравдугаар зүйлийн [...] хэсгийн 1 дэх заалт, Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хууль[ийн ...] дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

"Төв Банк /Монголбанк/-ны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт ор[уулах] тухай" 1998 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдрийн хуульд Монгол [Улсын] Ерөнхийлөгчөөс тавьсан хоригийг хүлээн зөвшөөрсүгэй.

ДАРГА Р. ГОНЧИГД[ОРЖ]

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар
ин 27-ны өдөр

Дугаар 99

Улаанбаатар
хот

Ерөнхийлөгчийн хоригийн тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх ийн 1 дэх заалт, Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн угаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТООХ нь:

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчөөс "Монгол Улсын Үндсэн хуулийн гучин ндугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалтыг тайлбарлах тухай" гол Улсын Их Хурлын 1996 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдрийн 96 ар тогтоолд тавьсан хоригийг хүлээн зөвшөөрсүгэй.

АРГА

Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар
н 27-ны өдөр

Дугаар 100

Улаанбаатар
хот

Тогтоол хүчингүй болсонд тооцох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчөөс тавьсан хоригийг хүлээн авсантай огдуулан Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх ийн 2 дахь заалтыг тайлбарлах тухай" Монгол Улсын Их Хурлын оны 8 дугаар сарын 21-ний өдрийн 96 дугаар тогтоолыг нгүй болсонд тооцсугай.

АРГА

Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1998 оны 7 дугаар сарын 30-ны өдөр | Дугаар 134 | Улаанбаата хот

З. Алтангэрэлийг "Алтан гад одонгоор шагнах тухай

Соёлын дурсгалт зүйлсийг хадгалж хамгаалах, нийтэд түгэ сурталчлах, судлахад оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэ Дорноговь аймаг дахь Данзанравжаагийн музейн захирал Зунду Алтангэрэлийг "Алтан гадас" одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАН**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1998 оны 7 дугаар сарын 30-ны өдөр | Дугаар 135 | Улаанбаата хот

Н. Батнасанг "Алтан гадас" одон шагнах тухай

Урлагийн болон боловсролын байгууллагад санаачилга, бүтээлтэй ажиллаж театрын материаллаг баазыг бэхжүүлэх, ур санг баяжуулах, уран бүтээлийн чанарын түвшинг дээшлүүлэх бо хүүхдийн авьяас билгийг нээн хөгжүүлэхэд оруулж байгаа х нэмрийг нь үнэлж Дорноговь аймгийн "Саран хөхөө" театрын да Намсрайн Батнасанг "Алтан гадас" одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАНДИ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

оны 7 дугаар
н 30-ны өдөр

Дугаар 136

Улаанбаатар
хот

"Багануур" ХК-ийн зарим ажилтан, ажилчдыг одон, медалиар шагнах тухай

үнд үйлдвэрийн салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, эх
нүүрсний хэрэгцээг хангах үйлсэд оруулж байгаа хувь нэмрийг
нөлж "Багануур" ХК-ийн дор дурдсан ажилтан, ажилчдыг одон
лиар шагнасугай.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

ончигжавын Мандахбаяр	-"Багануур" ХК-ийн технологийн "КАТ" автомашины оператор-жолооч

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

Хөхөөгийн Балсандорж	-"Багануур" ХК-ийн гүйцэтгэх захирал
Чулрэндоржийн Мижиддорж	-Мөн ХК-ийн засварчин
Нямцэрэнгийн Мөнхбаяр	-Мөн ХК-ийн экскаваторч
Түмэндэмбэрэлийн Пүрэвсүрэн	-Мөн ХК-ийн ерөнхий технологич
. Чогдорын Сумъяа	-Мөн ХК-ийн хэсгийн дарга
Ширчмаагийн Сүхтөмөр	-Мөн ХК-ийн экскаваторч
Пунцагийн Хувгдорж	Мөн ХК-ийн байцаагч
. Орломын Цээпил	Мөн ХК-ийн гагнуурчин

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

. Доржпаламын Болд	-"Багануур" ХК-ийн экскаваторч
. Дэндэвийн Насанбуян	-Мөн ХК-ийн инженер

ОНГОЛ УЛСЫН
РӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1998 оны 8 дугаар сарын 10-ны өдөр | Дугаар 137 | Улаанбаатар хот

Г. Дамдинсүрэнг албан тушаала чөлөөлөх тухай

Дэслэгч генерал Гомбосүрэн овогтой Дамдинсүрэнг Монг Улсын Зэвсэгт хүчний Ерөнхий штабын даргын албан тушаала чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАНДИ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1998 оны 8 дугаар сарын 10-ны өдөр | Дугаар 138 | Улаанбаатар хот

Зэвсэгт хүчний Ерөнхий штаб даргыг томилох тухай

"Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хууль"-ийн 13 дуг зүйлийн 8 дугаар заалтыг үндэслэн:

1. Цэрэнбалжидын Дашзэвэгийг Монгол Улсын Зэвсэгт хүчн Ерөнхий штабын даргын албан тушаалд томилсугай.
2. Зэвсэгт хүчний Ерөнхий штабын даргын ажлыг хүлээлцүү танилцуулахыг Тамгын газрын дарга /С. Баяр/, Батлан хамгаалах сайдын үүрэг гүйцэтгэгч /Р. Одонбаатар/ нарт даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАНД**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

98 оны 8 дугаар рын 13-ны өдөр	Дугаар 140	Улаанбаатар хот

А. И. Долгийг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай

Монгол Улс, ОХУ-ын төмөр замдын хамтын ажиллагааг хжүүлэн хөгжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Улаанбаатар мөр замын ерөнхий инженер, дарга асан Алексей Иванович элгийг "Найрамдал" медалиар шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАНДИ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

98 оны 8 дугаар рын 13-ны өдөр	Дугаар 141	Улаанбаатар хот

С. Б. Евстафьевийг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай

Монгол Улс, ОХУ-ын ард түмний найрамдал, хамтын ажиллагааг хжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Улаанбаатар хот дахь юсын шинжлэх ухаан, соёлын төвийн орлогч захирал асан Сергей рисович Евстафьевийг "Найрамдал" медалиар шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ **Н. БАГАБАНДИ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1998 оны 7 дугаар сарын 29-ний өдөр | Дугаар 130 | Улаанбаатар хот

"Ахмад настны эрүүл мэ нийгмийн хамгаалал" үндэ хөтөлбөр батлах тухай

Ахмад настны эрүүл мэндийг хамгаалах, амьжиргааны баталгаат ха чиглэлээр авах арга хэмжээг эрчимжүүлэх зорилгоор Монгол У Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1."Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал" үндэ хөтөлбөрийг 1 дүгээр хавсралтын, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хэмжээний төлөвлөгөөг 2 дугаар хавсралтын ёсоор тус тус батлагсугай

2."Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал" хөтөлбө хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон арга хэмжээний зардлыг 1999 оноос э тухайн жилийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, төвло болон орон нутгийн төсөвт тусгаж байхыг Сангийн сайдын ү гүйцэтгэгч Б.Батбаяр, Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын сайдын ү гүйцэтгэгч Ш.Батбаяр, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай

3.Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, и жил бүрийн I улиралд багтаан Засгийн газарт мэдээлж байхыг холбо сайд, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Ц. ЭЛБЭГДОРЖ

Эрүүл мэнд,нийгмийн хамгааллын сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Ш. БАТБАЯР

Засгийн газрын 1998 оны 13
гаар тогтоолын 1 дүгээр хав

"АХМАД НАСТНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД, НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Нэг.Хөтөлбөрийн үндэслэл

Дэлхий нийтэд ахмад настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж нь мэнд, нийгмийн салбарууд болон гэр бүлийг оролцуулан ахмад н

дралын чанарыг дээшлүүлээд нөөцлөх материаллаг болон нийгмийн вортой бүтээгч орчныг бүрдүүлээд онцгой анхаарч байна.

Ахмад настанд үзүүлэх халамж нь зөвхөн өөрийн эмгэгтэй үед нь тэдний настны бие бялдар, сэтгэл санаа, нийгмийн болон орчны бусад хүчин нийг оролцуулаад бүхэлдээ тэдний сайн сайхан байх нөхцөлийг ахад чиглэгдэх юм.

Ахмад настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээг эрүүл мэндийн анхны амжид төвлөрүүлэх чиглэлийг баримталж байгаа бөгөөд энэ нь ахмад нуудыг нийгмээс тусгаарлах биш харин тэдэнд гэр бүл, хамт олныхоо д бие даан амьдрах боломжийг олгох зорилготой юм.

Манай улсад 55, түүнээс дээш насны эмэгтэй, 60, түүнээс дээш насны тэй хүн 1989 онд 144,5 мянга буюу нийт хүн амын 7,1 хувийг эзэлж ган бол 1996 оны эцэст 160,4 мянга буюу нийт хүн амд 6,8 хувь болж д дунджаар 1,3 хувь өсчээ.

Ахмад настны бие махбодид гарах өөрчлөлттэй холбоотой цусны лт ихсэх өвчин, зүрхний титэм судасны өвчин, тархинд цус харвах, эйн шижин, хавдар, амьсгалын замын архаг өвчин, ясыг шавхагдах, ний болор цайх болон даралт ихсэх, сонсгол муудах, хөдөлгөөн гдах, сэтгэцийн хямралтай болох, шүд, амны хөндийн эмгэг, гэмтэл, эх зэрэг олон өвчин тохиолдож тэдгээр нь архаг удаан явцтай лаарах онцлог юм. Тухайлбал 1997 онд хот, хөдөөгийн 609 ахмад ны дунд явуулсан судалгаагаар хотод оршин суугаа ахмад настны 49 , хөдөөд оршин суугаа ахмад настны 68,8 хувь нь өөрийгөө халамжлах аргүй байсан бөгөөд хөдөөгийн ахмад настны 11,3 хувь нь архаг ллэгэ, 51,5 хувь нь үе мөчний, 33,9 хувь нь цусны даралт ихсэх өвчтэй ааа.

Нийт хүн амын нас баралтад 55 ба түүнээс дээш насны хүмүүсийн нас лтын талаx хувийн жин сүүлийн 5 жилийн дунджаар 47,2 хувь байгаа юд тэдний нас баралтын үндсэн шалтгаан дотор цусны эргэлтийн олцооны өвчин 45,1 хувь, хавдар 27,8 хувь, амьсгалын эрхтний өвчин хувь, хоол боловсруулах эрхтний өвчин 6,5 хувь, осол гэмтэл, гадны тгаан 1,5 хувийг тус тус эзлэж байна.

Ахмад настны эрүүл мэндийн байдал нь тэдний нийгэм, ахуйн цалтай салшгүй холбоотой юм. Тухайлбал, Анагаах ухааны ллэгээс 1993 онд явуулсан судалгаагаар ахмад настны 81,2 хувь нь ю, 18,8 хувь нь хотод оршин сууж байсан бөгөөд эрэгтэйчүүдийн 22,4 , эмэгтэйчүүдийн 56,9 хувь нь ганц бие, эрэгтэйчүүдийн 26,6 хувь, тэйчүүдийн 27,9 хувь нь амины орон сууцгүй, эрэгтэйчүүдийн 72,8 , эмэгтэйчүүдийн 74,6 хувь нь ажил эрхлээгүй, эрэгтэйчүүдийн 51,8 , эмэгтэйчүүдийн 71,8 хувь нь амьдралын баталгаат түвшингээс уур орлоготой байв.

Монгол Улсын Үндсэн хуулинд "өндөр наслах, . . . бусад тохиолдолд эд гоний тусламж авах эрхтэй" гэж заасан бөгөөд 1996 онд батлагдсан ал настан, түүнд үзүүлэх хөнгөлөлт, үйлчилгээний тухай хууль болон

Монгол Улсын төрөөс баримтлах хүн амын бодлогод ахмад настны та
баримтлах төрийн бодлогыг тодорхойлоо.

Одоогийн байдлаар ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаа
арга хэмжээ нь амьжиргааны үндэс болсон тэтгэврийг нь нэмэгдү
нийгмийн халамжийн арга хэмжээнд хамруулах, эрүүл мэндийн даатг
хураамжийг нь төр хариуцан эмнэлгээр үнэ төлбөргүй үйлчлэх зэрэ
ажиллагаанд голлон чиглэгдэж байна.

Ахмад настны талаар авч хэрэгжүүлж байгаа эдгээр арга хэмж
тэдний хэрэгцээг хангаж чадахгүй, тэтгэвэр тэтгэмжийн хэмжээ нь ү
өсөлттэй харьцуулахад үлэмж доогуур байгаагаас олон мянган а
настан хүнд нөхцөлд амьдарч байна.

Ахмад настны идэвхтэй, эрүүл, урт наслах, тэдний амьдралын чан
дээшлүүлэх асуудалд тэдэнд үзүүлэх нийгэм, эрүүл мэндийн арга хэмж
иогцолбороор хандах, энэ ажилд төрийн ба төрийн бус байгууллага, н
гэр бүл, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааг нэгтгэн чиглү
төрийн зохицуулалт зүй ёсоор шаардагдаж байна.

Хоёр.Хөтөлбөрийн зорилго, зорилт, хэрэгжүүлэх хугацаа

1.Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллыг сайжруулах за
тэдний амьдралын чанарыг дээшлүүлэх, нийгмийн дунд эрүүл, идэ
амьдрах таатай орчин бүрдүүлэхэд энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршин

2.Хөтөлбөрийн хүрээнд дор дурдсан зорилтуудыг хэрэгжүүлнэ:

1/ахмад настны орлого, ажил эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх;

2/ахмад настанд үзүүлэх хамт олонд тулгуурласан үйлчи
сайжруулах;

3/ахмад настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүрт
чанарыг дээшлүүлэх;

4/ахмад настны ахуйн орчин, нөхцөлийг сайжруулах;

5/ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамж, үйлчилгээний ч
хүртээмжийг нэмэгдүүлэх;

6/ахмад настны талаарх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг өргөжүү

7/ахмад настны боловсролыг дээшлүүлэх, тэдний нийгмийн и
оролцоо, хувь нэмрийг дэмжих;

8/ахмад настны эрүүл мэндийг дэмжих, амьдралын чан
дээшлүүлэхэд төрийн ба төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, к
хамт олон, гэр бүлийн ажиллагааг идэвхжүүлэн тэдгээрийн гүйцэтгэх ү
хүлээх хариуцлагын шинэ тогтолцоог бүрдүүлж төлөвшүүлэх.

3.Хөтөлбөрийг 1999-2004 онуудад хэрэгжүүлнэ.

Гурав.Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалт

4.Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг мэргэжлийн удирдлага, зохицуу
мэдээллээр хангах, хяналт тавьж үнэлгээ өгөх ажлыг эрүүл мэнд, нийг

аллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь ахмад ы асуудал хариуцсан төрийн бус байгууллага-Монголын ахмадын ионы оролцоотойгоор гүйцэтгэнэ.

Орон нутагт хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж удирдан уулах ажлыг бүх шатны Засаг дарга хариуцна.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгт хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг жил, арга зүйн удирдлагаар хангаж зохион байгуулах үүргийг Засаг ин Тамгын газрын нийгмийн бодлогын хэлтэс, Нийгмийн эрүүл йн төв, Эрүүл мэндийн газар, нэгдэл болон орон нутаг дахь ахмадын уллага тус тус эрхлэн гүйцэтгэнэ.

Орон нутгийн болон үндэсний хэмжээнд хийх ажлыг жилээр төлөвлөн жүүлж, дүнг Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам нь Засгийн газарт гнаж байна.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхдээ дараах зарчмыг баримтална:

1/Монгол Улсын төрөөс хүн амын талаар баримтлах бодлого, ахмад ы тэтгэвэр, тэтгэмж, халамж, асрамж, хөнгөлөлт үйлчилгээний талаар и хууль тогтоомж болон ахмад настны талаар НҮБ, Дэлхийн эрүүл йн байгууллагаас баримталж буй бодлоготой нийцүүлэх;

2/ахмад настны нийгмийн хамгаалал, халамж, эрүүл мэндийн лгээний асуудал эрхэлсэн байгууллагуудын ажлын арга барилыг шинэ д гаргаж уялдаа холбоог сайжруулах;

3/ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамжийг эрүүл мэндийн анхны мжтай уялдуулах, орон нутагт эрүүл мэндийн төв, нийгмийн халамж лгээний төв, сум, өрхийн эмчийн үйлчилгээг гэр бүл, хамт олныг лэн хөгжүүлэх;

4/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд төрийн болон төрийн бус байгууллага, р хоорондын хамтын ажиллагаа, иргэд, гэр бүл, хамт олны идэвхтэй оол хангахад анхаарах.

Дөрөв.Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

Ахмад настны орлого, ажил эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх талаар:

1/ахмадуудад эзэмшсэн мэргэжил, амьдралын туршлага, хүч шоонд нь тохирсон ажлын байр олгох, түр хугацаа, хорогдуулсан цаг, р ажиллуулах талаар байгууллагаас гаргасан санаачилгыг дэмжих;

2/ахмад настнуудаас хувиараа хөдөлмөр эрхлэх, ажлын туршлага, ур раараа нэгдэн хоршоо, компани байгуулах, төсөл хэрэгжүүлэх эрхийг ах;

3/тэтгэврийн насанд хүрсэн ахмад настнууд хүсэлтээрээ жлүүлэн ажиллахыг дэмжих;

4/ахмад настны тэтгэврийг үнийн инфляци, амьжиргааны өртгийн нтэй нийцүүлэн зохицуулж байх.

Ахмад настанд үзүүлэх хамт олонд тулгуурласан үйлчилгээг уулах талаар:

1/ахмад настанд үйлчлэх гэрийн үйлчилгээний төрөл бүр хэлбэрийг хөгжүүлэх;

2/ахмад настанд хамт олноос үзүүлэх хөнгөлөлт, туслах хүндэтгэлийн арга хэмжээг өргөжүүлэх;

3/ахмад настанд чөлөөт цагаа аз тухтай өнгөрүүлэхэд зориул биеийн тамир, спорт, урлаг, соёл, боловсрол, ахуйн үйлчилгээний с салбар ажиллуулах, аялал жуулчлал зохион байгуулах;

4/иргэд, айл хөрш, хамт олны зүгээс ахмад настанд тусламж үзүүл асран халамжлах сайн дурын үйл ажиллагааг дэмжин хөгжүүлэх;

5/ахмад настны зүгээс бусад ахмад настнуудад туслах байгууллa үүсгэл санаачилга, хөдөлгөөнийг дэмжин урамшуулах.

11.Ахмад настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээм чанарыг дээшлүүлэх талаар:

1/Ахмад настанд үзүүлэх эмнэлгийн тусламж, эрүүл мэнд үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэн уялдаа холбоог сайжруулж

а/ахмад настныг эрүүл мэндийн анхны тусламж, өрхийн эмч үйлчилгээнд бүрэн хамруулж байнгын хяналтад байлгах;

б/ахмад настанд үзүүлэх эмнэлгийн яаралтай тусламж, үйлчилгээ чанар, үр дүнг дээшлүүлэх;

в/ахмад настныг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт бүрэн хамруулан эр мэндийн түвшинг тогтоон өвчлөлийг эрт оношилж эмчлэх, нөхөн сэр үйлчилгээнд хамруулан өвчлөл, хүндрэл, тахир дутуу болохоос урьдчи сэргийлэх;

г/ахмад настны эрүүл мэндийн үйлчилгээнд уламжлалт эмчилгээний аргыг өргөнөөр ашиглах;

д/ахмад настны өвчлөл, нас баралтын зонхилох шалтгаан болж халдварт бус өвчин (зүрх судасны өвчин, уушгины архаг өвчнүүд, хавд гэх мэт)-ээс сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх;

е/ахмад настанд зориулсан эмнэлгийн хэрэгслийн (нүдний ш сонсголын аппарат, хиймэл шүд, таяг) хангамжийг сайжруулах;

ж/ахмад настны хоол хүнсний бүтэц, тэжээллэг чанарт судал хийж, тэдний нас, бие махбодийн онцлогт тохирсон уураг, өөх тос, эр бодис, амин дэм бүхий хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүү ядуу ахмад настныг хооллох халамжийн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэ

з/ахмад настанд зориулан эрүүл мэндийн сургалт явуулах, сурга биеийн тамирын дасгал хөдөлгөөн, хамт олонд тулгуурласан нөхөн сэр тусламжийг өргөнөөр ашиглах

2/Өвчтэй болон тахир дутуу ахмад настан, тэдний гэр бүлд доо дэмжлэг үзүүлнэ:

а/өдрийн эмчилгээ, сувилгааны үйлчилгээ үзүүлэх;

б/гэрээр нь эмчлэх, сувилах, асрах үйлчилгээ үзүүлэх;

в/сувиллын газар ажиллуулах.

3/Ахмад настны асуудлаар хийх эрдэм шинжилгээ, судалга ажлыг өргөжүүлнэ:

а/хөгшрөлтийн эсрэг үндсэний эм, бэлдмэл бүтээх, үр дүн сайтай ын нэр төрөл, хангамжийг нэмэгдүүлэх;

б/эрүүл мэндийн төвүүдэд ахмад настны бие махбодийн онцлогийг лзүйн талаас нь судалж, эрүүл мэндийн зөвлөлгөө өгч, тусламж үзүүлэх натрийн) үйлчилгээг тогтмолжуулах;

в/монгол хүний хөгшрөлтийн шалтгаан, нөлөөлөх хүчин зүйл гэл-биологи, нийгэм, сэтгэл зүйн)-ийг судалж, энэ талаар авах арга эсний чиглэлийг боловсруулж арга зүйн зөвлөлгөө өгөх үүрэг бүхий литодогийн төв байгуулах;

г/хүн амын бүтцэд ахмад настны эзлэх хувь нэмэгдэж байгаатай ан түүнд шаардлагатай нөөцийн (хүн хүч, материал, санхүүгийн) лгаа хийж төлөвлөлтийг боловсронгуй болгох.

2.Ахмад настны ахуйн орчин, нөхцөлийг сайжруулах талаар:

1/хэвтрийн өвчтэй, тахир дутуу, сэтгэцийн эмгэгтэй ахмад настан эхээ асрамжилж байгаа айл өрхөд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

2/ахмад настныг тохиромжтой хоол хүнс, ундны ус, хувцсаар хангах далд анхаарал тавих;

3/ахмад настны гэр, орон сууц, оршин суух орчныг тэдний чадавхи, гцээнд тохирсон, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан байхаар зохион уулах.

3.Ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамжийн үйлчилгээний чанар, ээмжийг нэмэгдүүлэх талаар:

1/ахмад настны тэтгэвэр, тэтгэмж, нийгмийн асрамж, халамжийн илгээ, тэдгээрийн хамрах хүрээг дэс дараатай нэмэгдүүлэх;

2/нийгмийн халамж, асрамжийн үйлчилгээний стандартыг шинэчлэн эвсруулж хэрэгжүүлэх;

3/ахмад настанд зориулсан үйлчилгээг сайжруулахад чиглэгдсэн лтын болон урамшууллын механизм бий болгох.

4.Ахмад настны талаархи мэдээлэл, сургалт сурталчилгааг өргөжүүлэх ар:

Мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа нь ахмад настны талаар бүх нийтийн олтыг гүнзгийрүүлэх, ахмад настнаа дэмжих нийгмийн харилцааг лдөржүүлэхэд чиглэгдэнэ.

1/сургалт явуулах чиглэл:

а/цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын болон их, дээд сургууль, ежийн сургалтын агуулгад ахмад настны (хөгшрөлтийн) биологи, гэм, сэтгэл зүйн онцлогийг тусгах замаар хүүхэд, залуучуудад ахмад үеэ эгээн туслах харилцааны соёл, зан үйлийг төлөвшүүлэх;

б/анагаах ухаан, сувилахуйн боловсрол эзэмшүүлэх бүх шатны алтын агуулгад настны эрүүл мэнд, сэтгэл зүйн онцлог, настанд үзүүлэх л мэндийн тусламжийн асуудлыг тусгах;

в/геронтологи, гериатрийн эмч, мэргэжилтэн бэлтгэх;

г/ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамж, эрүүл мэндийн йлчилгээний чанар, үр нөлөө, уялдаа холбоог сайжруулах чиглэлээр эрүүл

мэндийн байгууллага, нийгмийн халамж, асрамжийн байгууллa ажиллагсдад зориулсан сургалт зохион байгуулах;

д/ахмад настанд туслах сайн дурын идэвхтэн бэлтгэх;

е/ахмад настанг асран халамжлах талаар гэр бүлд мэдлэг, арга ба эзэмшүүлэх.

2/бүх нийтэд зориулсан мэдээлэл, сурталчилгааг өргөжүүлэх чиглэл:

а/эрүүл, урт насалтын тухай;

б/ахмад настны сэтгэл зүй, бие бялдар, тэдэнд шаардлагатай х хүнс, ахуйн онцлог, тэднийг гэр бүл, хамт олон, нийгмийн зүгээс хэ халамжлах, өвчилсөн тохиолдолд эрт илрүүлэх тухай;

в/ахмад, залуу үеийн холбоо, хамтач ажиллагаа, ахмад нас нийгэмд оруулсан хувь нэмрийн тухай;

г/тэтгэвэрт гарахад бэлтгэх тухай;

д/ахмад настны тухай хууль тогтоомж, тэдгээрийн хэрэгжилт тухай;

е/ахмад настны талаар дэлхий нийт, олон улсын байгууллa баримталж буй бодлого, үйл ажиллагааны тухай;

ж/ахмад настнаа үлгэр жишээчээр асран халамжилсан байгуулл гэр бүлийн тухай.

3/ахмад настны асуудлаар гэр бүл, олон нийт, эрүүл мэндийн салба ажилтнуудад зориулсан гарын авлага, зөвлөмж гаргах;

4/ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын талаар н үзүүлэлтүүдийг эрүүл мэндийн мэдээллийн тогтолцоонд нэвтрүүлэх.

15.Ахмад настны бологсролыг дээшлүүлэх, тэдний нийгмийн ид оролцоо, хувь нэмрийг дэмжих талаар:

1/ахмад настны туршлагыг дэлгэрүүлэх, мэргэжлийн ур чадварыг залуучуудад өвлүүлэх, ахмадаасаа суралцах, ахмад үеэ хүндэтгэж, дэм тусалдаг уламжлалт ёс заншлыг хадгалахад байгууллага, хамт олон, бүлийн үйл ажиллагааг чиглүүлэх:

2/ахмад настныг нийгмийн амьдралд оролцуулахад чиглэгдсэн і хэмжээ авч, тэдний мэргэжлийн ур чадвар, амьдралын туршлагыг зохис ашиглах;

3/ахмадуудын хэрэгцээ, сонирхлыг үндэслэн дараах чиглэ сургалтын агуулга, хөтөлбөр боловсруулж тасралтгүй болон зайны сур явуулах:

а/өөрийгөө арчлах, эрүүл мэндээ хамгаалж бэхжүүлэх, эрүүл торох, өвчин эмгэг, осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх;

б/мэргэжлийн баримжаа олгох, ур чадварыг нэмэгдүүлэх.

4/хүүхэд, залуучуудын дунд явуулах албан болон албан бус сур сурталчилгааны ажилд ахмад настны ур чадвар, дадлага туршлагыг ө ашиглах;

5/ахмад настны мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэхэд чиглэгдсэн т бүрийн гарын авлага, зөвлөмж гаргах;

6/нийгэм, хамт олон, гэр бүлийн дотор шийдвэр гаргах үйл ллагаанд ахмад настныг оролцуулах;

7/ахмад настны гэр бүлдээ гүйцэтгэх үүргийг (зөвлөх, асран аалах, үлгэр дууриалал үзүүлэх) дэмжин хөгжүүлэх.

10.Ахмад настны эрүүл мэнд, амьдралын чанарыг дээшлүүлэх талаар ийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, гэр бүл, иргэд аахь үндсэн үүрэг, хариуцлагыг хүлээнэ:

1/Монгол Улсын Засгийн газар:

а/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, түүнд зарцуулах оогийг улс орны эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, зорсон төсөвт тусгах;

б/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд оролцогч төрийн болон ийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн оролцоо, идэвх зачилгыг дэмжих, энэ асуудлаар олон улсын байгууллага, хандивлагч уудтай хамтран ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх.

2/Төрийн захиргааны төв байгууллага:

а/ахмад настны эрүүл мэнд, амьдралын чанарыг дээшлүүлэх талаар лсэн салбаруудад хүрээнд хийх ажлын стратегийн удирдлага, ааллтоор хангах;

б/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдсэн үйл ажиллагаа, зарцуулах огийг жил, жилийн төсөв, төлөвлөгөөндөө тусган хөтөлбөрийн гжилтийг салбарын хэмжээнд зохицуулах;

в/бусад салбар, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтарч ллах;

г/хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үр дүнг жил бүр Засгийн газарт агнах.

3/Нутгийн захиргааны байгууллага:

а/хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлэх ажлыг төлөвлөх, гжилтэд хяналт тавих, дүгнэх, тайлагнах;

б/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг үүлэх;

в/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр холбогдох байгууллагууд орон ийн хэвлэл мэдээлэл, боловсрол, эрүүл мэнд, бусад төрийн болон йн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, гэр бүл, иргэдийн оролцоо, хамтын ллагааг уялдуулан зохицуулж, удирдлагаар хангаж ажиллах.

/Хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд:

а/үндэсний болон орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр ахмад ны талаар явуулах нийтлэл, нэвтрүүлгийн тоог нэмэгдүүлэх, чанарыг эшлүүлж, арга хэлбэрийг нь боловсронгуй болгох;

б/ахмад настны мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлэх, тэднийг нийгмийн ралд идэвхтэй оролцуулахад чиглэгдсэн албан бус, зайны сургалтын лбөрийг боловсрол, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн байгууллагуудтай ран боловсруулж хэрэгжүүлэх.

/Төрийн бус байгууллагууд:

а/ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын чиглэлээр тө[...] баримталж буй бодлогыг дэмжих, төрийн захиргааны төв болон [...] нутгийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

б/ахмад настны асуудлаар төсөл, бусад арга хэмжээг гад[...] дотоодын байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлэх, дэмжлэг, тусла[...] үзүүлэх.

в/хөтөлбөрийг сурталчилж,олон түмний оролцоог өргөжүүлэх;

г/хөтөлбөрийн тодорхой үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх та[...] дэмжлэг үзүүлэх.

/Байгууллага, аж ахуйн нэгж:

а/ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын талаар барим[...] бодлого, хууль тогтоомж, хөтөлбөрийг сурталчлах, гэдгэ[...] хэрэгжилтийн байгууллагынхаа хэмжээнд зохион байгуулж дүгнэх;

б/ахмад, залуу үеийн холбоог бэхжүүлэх, ахмад настны туршл[...] залуучуудад өвлүүлэн зэмшүүлэхэд чиглэгдсэн арга хэмжээг өргөжү[...] хэвшүүлэх;

в/хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд санхүүгийн туслалцаа үзүүлэх;

г/ажилтан, албан хаагчдынхаа тэтгэвэрт гарах бэлтгэл хийх[...] дэмжлэг үзүүлэх.

7/Гэр бүл, ахмад настны оролцоо:

а/Гэр бүл

-ахмад настныг асран халамжлах арга ухаанд суралцах, гэр бү[...] дотор ахмад настнаа хүндлэх, халамжлан асрах монгол уламжлал, зан[...] үр хүүхэд, ач, зээ нар нь өвлөн эзэмших;

-ахмад настныхаа хэрэгцээ, шаардлагыг байнга анхааран үзэж, унд[...] хувцас, ариун цэврийн хэрэгсэл, хоол хүнсээр хангах, гэр, орон сууцны[...] эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулах, тав тухтай байдлыг нь хангах та[...] анхаарах;

-ахмад настныхаа эрүүл мэндийн талаар эрүүл мэндийн байгууд[...] өрхийн эмчтэй байнгын харилцаатай байж өвчлөл, осол гэмтлээс сэрги[...]

-ахмад настныг нийгэм, хамт олны дунд байж олон нийтийн и[...] оролцоход нь дэмжин туслах.

б/ахмад настан:

-өдрийн дэглэм хувийн ариун цэврийг сахих, зөв хооллох, бие [...] тордох зэрэг эрүүл мэндээ хамгаалж бэхжүүлэх талаар холбо[...] байгууллага, хүмүүсээс зөвлөгөө авч амьдрал ахуйдаа хэвшүүлэх, [...] мэнддээ сөргөөр нөлөөлөх аливаа далд хэвшлээс татгалзах;

-гэр бүлийнхээ идэвхтэй гишүүний хувьд үр хүүхэд, ач, зээ нараа с[...] хүмүүжүүлэх, асран хамгаалах;

-залуу хойч үеэ сурган хүмүүжүүлэх, мэдлэг туршлага, уламж[...] өвлүүлэх;

-ахмад настны талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэхэд [...] санаачилга гарган нийгэм, хамт олны дунд явуулах ажил, үйлчил[...] өөрсдийн боломж, чадавхиар оролцох;

-тэтгэвэрт гарахад бэлтгэх.

Тав.Хөтөлбөрийн санхүүжилт, хамтын ажиллагаа

17.Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нийт хөрөнгө нь дараахь эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

1/төвлөрсөн болон орон нутгийн төсвөөс ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллалд зориулан жил бүр олгох хөрөнгө;

2/аж ахуйн нэгж, байгууллагуудаас ахмад настныхаа эрүүл мэнд, амьдралын чанарыг дээшлүүлэх арга хэмжээнд зориулан зарцуулж буй хөрөнгө;

3/"Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал" хөтөлбөрийг дэмжих зорилгоор гадаад орон, олон улсын байгууллага, төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс өгч буй хандив, тусламж, дэмжлэг, хандивын хөрөнгө.

18.Олон улсын байгууллагууд, ахмад настны асуудал эрхэлдэг гадаад орны төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай харилцаа холбоо тогтоож, дараахь чиглэлээр хамтран ажиллана:

1/хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлэх;

2/судалгаа шинжилгээ хийх;

3/хурал, семинар, сургалт зохион байгуулах;

4/гадаад орны туршлагыг судлах, нэвтрүүлэх;

5/үнэлгээ дүгнэлт гаргуулах, зөвлөгөө авах.

Зургаа.Хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, дүгнэх

19.Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад хяналт тавих, дүгнэх ажлыг улсын хэмжээнд Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, орон нутагт бүх шатны Засаг дарга нар гүйцэтгэнэ.

20.Хөтөлбөрийн үр дүнг дараахь үзүүлэлтүүдээр жил бүр гаргаж нэгтгэсэн үнэлгээ өгнө:

1/ахмад настны ажил эрхлэлтийн түвшин;

2/бодит орлого нь нэмэгдсэн ахмад настны тоо, хувийн жин;

3/гэрийн үйлчилгээнд (эрүүл мэндийн бус) хамрагдсан ахмад настны эзлэх хувь;

4/урлаг, соёл, аялал, жуулчлал, ахуйн үйлчилгээ, биеийн тамир, спортын арга хэмжээнд хамрагдсан ахмад настны хувийн жингийн өсөлт;

5/ажиллаж байсан байгууллагаасаа тусламж, дэмжлэг авдаг ахмад настны эзлэх хувь;

6/дундаж наслалт;

7/ахмад настанд зонхилон тохиолдох өвчлөлийн тоо, нас баралт;

8/гэрийн эмчилгээ, сувилгаанд хамрагдсан ахмад настны эзлэх хувь;

9/эмнэлгийн өдрийн оруулалтаар үйлчлүүлсэн ахмад настны эзлэх хувь;

10/урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан ахмад настны хувь;

11/нөхөн сэргээх тусламжид хамрагдсан ахмад настны эзлэх х
үүнээс:

а/эмнэл зүйн нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамрагдсан байдал;

б/хамт олонд тулгуурласан нөхөн сэргээх тусламжид хамрагд
байдал.

12/ахмад настанд үзүүлж буй нийгмийн хөнгөлөлтийн эзлэх хувь;

13/улсаас өндөр настны тэтгэвэр, тэтгэмж авч буй настангуудын эз
хувь;

14/нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан ахмад настны
хувь;

15/ахмад настны асрамж үйлчилгээнд зарцуулж буй хөрөнгийн хувь;

16/асрамж шаардлагатай ахмад настнаас асрамжийн үйлчилг
хамрагдсан ахмад настны эзлэх хувь;

17/төрөл бүрийн сургалтад хамрагдсан ахмад настны эзлэх хувь;

18/ахмад настны нийгэм, сэтгэл зүйн үзүүлэлт:

а/амиа хорлосон тохиолдлын тоо;

б/гүн сэтгэл гутралын тохиолдлын тоо;

в/хөгшрөлтийн тэнэгрэл буюу зөнөглөлтийн тохиолдлын тоо.

Засгийн газрын 1998 оны 13(
гаар тогтоолын 2 дугаар хавс

"АХМАД НАСТНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД, НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭЭР 1998-2004 ОНД ХИЙХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Хийх ажил	Хугацаа	Хариуцах байгууллага
	1.Удирдлага, зохион байгуулалтын талаар		
1	Хөтөлбөр, түүний хэрэгжилт, үр дүнг сурталчлах	1998 оноос жил бүр	Эрүүл мэнд, нийгмийн х гаалын яам, Монгол ахмадын холбооны гүйцэт хороо, Радио, телевиз хэрэг эрхлэх газар, хэвл мэдээллийн байгууллагууд
2	Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг жил бүр гаргаж шаардлагатай хөрөнгийг холбогдох байгууллагуудаар шийдвэрлүүлж байх	Жил бүрийн YI, YП сард	Эрүүл мэнд, нийгм хамгааллын яам, Нутг захиргааны байгууллага
3	Хөтөлбөрийн хэрэгжил-	Жил	Төрийн захиргааны төв

тийн яам, жилийн ажлын төлөвлөгөө, түүний биелэлтийг Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Засгийн газарт тайлагнаж байх	бүрийн XII сард, I сард	нутгийн захиргааны байгууллагууд, Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
2. Ахмад настны орлого, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх талаар		
Ахмад настны орлого, ажил эрхлэлтийг судалж, нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах	1999-2000 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, нутгийн захиргааны байгууллага, аж ахуйн нэгж
Газар тариалан эрхлэх, мал маллахад туслалцаа, дэмжлэг үзүүлэх	1999-2000 он	Нутгийн захиргааны байгууллага
Ахмад настнууд хамтран компани, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон хадгаламж зээлийн хоршоо байгуулах, төсөл хэрэгжүүлэх санал, санаачилгыг дэмжих	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Сангийн яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, бусад байгууллага
Хот, суурин газрын тохижилт, соёлжилт, эрүүл ахуй, ариун цэврийн байдлыг хамгаалах, гэмт хэргийг бууруулахад чиглэгдсэн ажилд ахмад настныг сайн дурын үндсэн дээр урамшуулалтай оролцуулах ажлыг зохион байгуулах	1999 оноос	Нутгийн захиргааны байгууллага, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
Ахмад настны тэтгэвэр, тэтгэмжийн одоогийн байдалд дүгнэлт өгч, тэтгэвэрт хамрагдах ахмад настны хүрээг өргөжүүлэх асуудлыг дэс дараатай шийдвэрлэх	1999-2001 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, Улсын нийгмийн халамжийн газар
Ахмад настны чадавхийг харгалзан ажлын ачааллыг зохицуулах, түр хугацаа, хорогдуулсан цаг, өдрөөр ажиллуулах	1999 оноос	Байгууллага, аж ахуйн нэгж

	ажлын байр гаргах		
10	Үнийн инфляци, амьжиргааны түвшингийн өөрчлөлттэй уялдуулан өндөр настны тэтгэвэр тэтгэмжийг нэмэгдүүлэх, ахмад настны тэтгэврийн хязгаатай тогтоосон зөрүүг арилгах арга хэмжээ авах	Жил бүр	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
3.Ахмад настанд үзүүлэх нийгэм, хамт олонд тулгуурласан үйлчилгээг сайжруулах талаар			
11	Ахмад настны тээврийн хөнгөлөлт, үйлчилгээний одоогийн байдалд үнэлэлт, дүгнэлт өгч, хөрөнгийн эх үүсвэрийг зохистой шийдвэрлүүлэх замаар үйлчилгээг жигдрүүлэх	1999-2001 он	Дэд бүтцийн хөгжлийн яам, Монголын ахмадын холбоо
12	Тэтгэвэрт гарсан ахмадуудад хүндэтгэл үзүүлэх, нэмэлт тусламж олгох	жил бүр	Байгууллага, аж ахуйн нэгж, ахмадын холбоо
13	Ахмадын зөвлөлийн ажлыг тогтмолжуулах, ахмадуудын санал хүсэлтийг судлах, эрүүл мэндийн сургалт, соёл, олон нийтийн ажил явуулах, ном хэвлэлээр үйлчлэх, уулзалт, аялал, жуулчлал зэрэг өргөн хүрээтэй ажлыг зохион байгуулах	1999 оноос	Байгууллага, аж ахуйн нэгж, ахмадын байгууллага
14	Ахмад настанд үзүүлэх гэрийн үйлчилгээний төрөл бүрийн хэлбэр (сургалт, чийрэгжүүлэлт, хоол хүнс зөөх, сэтгэл засал, угаа, гэр цэвэрлэх, ахуйн үйлчилгээ гэх мэт)-ийг хөгжүүлэх	1999 оноос	Нутгийн захиргааны байгууллага, Улсын нийгмийн халамжийн газар
15	Ахмад настны чөлөөт цагийг ая тухтай өнгөрүүлэхэд зориулсан урлаг, соёл, боловсрол, ахуйн	1999 оноос	Гэгээрлийн яам, Эрүүл мэнд нийгмийн хамгааллын яам, Дэд бүтцийн хөгжлийн яам, Нутгийн захиргааны бай

үйлчилгээний цэг, салбар ажиллуулах, аялал, жуулчлал зохион байгуулах, нийтийн биеийн тамир, спортын уралдаан тэмцээн зохиох		гууллага
Ганц бие, хэвтрийн өвчтэй ахмад настныг телефон утсаар хангах ажлыг судалж, үе шаттай хэрэгжүүлэх	1999 оноос	Дэд бүтцийн хөгжлийн яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, нутгийн захиргааны байгууллага
Ахмад настны зүгээс бусад ахмад настандаа туслах хөдөлгөөн өрнүүлэх, дэмжих	1999 оноос	Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
Иргэд, гэр бүл, айл хөрш, хамт олноос ахмад настанд туслах сайн дурын хөдөлгөөн, санал, санаачилгыг дэмжих	1999 оноос	Нутгийн захиргааны байгууллага, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, Хүүхэд, залуучууд, эмэгтэйчүүдийн асуудал эрхэлсэн байгууллагууд
4.Ахмад настны эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах талаар		
Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын талаар судалгаа хийж шаардлагатай арга хэмжээг төлөвлөх	1998, 2001, 2004 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гэгээрлийн яам, нутгийн захиргааны байгууллага
Ахмад настанд зориулсан нүдний шил, сонсголын аппарат, хиймэл шүд, таяг зэрэг эмнэлгийн хэрэгслийн хангамж, үйлчилгээг өргөжүүлэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Хөгшрөлтийн эсрэг үндэсний эм бэлдмэл бүтээх, галаад орнуудад өргөн хэрэглэдэг үр дүн сайтай эмийн нэр төрөл, хангамжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах	1998-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Уламжлалт эмнэлэг, рашаан сувиллын үндэсний төв
Эмнэлгүүдэд ахмад настныг эмчлэх, сувилах өдрийн ор ажиллуулах	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага

23	Ахмад настныг асрах, сувилах, эмчлэхэд уламжлалт аргыг өргөн хэрэглэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Уламжлалт эмнэлэг, рашаан сувилал үндэсний төв
24	Архаг өвчтэй, тахир дутуу настанг хяналтад авч эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх аргыг өргөтгөх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага
25	Ахмад настанд зориулсан сувиллын үйлчилгээний газар байгуулах	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага
26	Ахмад настныг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт жилд 1-ээс доошгүй удаа оруулж, өвчин илэрсэн хүмүүст эмнэлзүйн болон нөхөн сэргээх эмчилгээ тусламжийг цаг алдалгүй үзүүлэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага, эрүүл мэндийн байгууллага
27	Өрхийн эмч нар ахмад настны бүртгэл судалгааг нарийвчлан гаргаж, ахмадын байгууллагатай хамтран шаардлагатай арга хэмжээг тэр, захиргааны байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх	1999 оноос жил бүр	Эрүүл мэндийн байгууллага
28	Гериатрийн зөвлөлгөө өгөх эмч, кабинет ажиллуулж тоног төхөөрөмжөөр хангах	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага
29	Ахмад настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаар гарсан тушаал, журмыг хянан шинэчлэх	1999 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
30	Ахимаг насны эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн үйлчилгээнд шаардлагатай эм хэрэгслийн хангамжийг нэмэгдүүлэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
31	Ахмад настанд зориулсан	1999	Хөдөө аж ахуй, үйлдвэр

хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, сувиллын хоолны үйлчилгээг өргөжүүлэх	оноос	яам, Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Нутгийн захиргааны байгууллага
Ахмад настны хоол хүнсний бүтэц, тэжээллэг чанарт судалгаа хийх	1999-2001 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам (Нийгмийн эрүүл мэндийн хүрээлэн), Гэгээрлийн яам
Ахмад настны бие бялдрын чадварын судалгаа хийж тэдний нас, биеийн онцлогт тохирсон хөдөлгөөний жор боловсруулж хэрэгжүүлэх	1999-2000 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Ахмад настны дунд эрүүл аж төрөх ёсыг хэвшүүлэхэд чиглэгдсэн төрөл бүрийн арга хэмжээ зохион байгуулах	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж
Ахмад настны талаар өрхийн эмч, сувилагч нарын гүйцэтгэх ажил үүргийг хянан үзэж, холбогдох дүрэм, журамд өөрчлөлт оруулах	1999-2000 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Зүрх судасны өвчнөөс сэргийлэх, тэмцэх хөтөлбөр гаргаж хэрэгжүүлэх	1999-2000 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Тахир дутуу ахмад настанд үзүүлэх хамт олонд тулгуурласан нөхөн сэргээх тусламжийг өргөжүүлэх	1999-2001 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Улсын тэргүүлэх эмнэлгүүдийг түшиглэн ахмад настны асуудлаар судалгаа хийх, арга зүйн зөвлөлгөө өгөх Геронтологийн төв байгуулах	1999-2001 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Монгол орны хүн амын насжилт, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйл, шаардлагатай нөөцийн судалгаа хийж төлөвлөлтийг	1999-2002 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гэгээрлийн яам

	боловсронгуй болгох		
5.Ахмад настны ахуйн орчин, нөхцөлийг сайжруулах талаар			
40	Ахмад настны гэр бүлд орон сууцны хөнгөлөлт үзүүлэх талаар судалгаа явуулж холбогдох байгууллагад санал тавих	1999 оноос	Дэд бүтцийн хөгжлийн я Монголын ахмадын холб ны гүйцэтгэх хороо, Нутг захиргааны байгууллага
41	Орон сууцны өргөдөл өгөөд олон жил шийдвэрлэгдээгүй байгаа ахмад дайчдад туслампж үзүүлэх асуудлыг судалж шийдвэрлүүлэх	1999 оноос	Дэд бүтцийн хөгжлийн я Монголын ахмадын холб ны гүйцэтгэх хороо, Нутг захиргааны байгууллага
42	Тахир дутуу, сэтгэцийн эмгэгтэй ахмад настантай айл өрхөд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх	1999 оноос	Нутгийн захиргааны б гууллага, бусад байгууллаг ахуйн нэгж
6.Ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамжийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх талаар			
43	Ахмад настны нийгмийн хамгааллын талаархи хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, боловсронгуй болгох, настанд үзүүлэх нийгмийн асрамж халамжийн үйлчилгээний хамрах хүрээг өргөжүүлэх асуудлыг дэс дараатай шийдвэрлэх	1999-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгм хамгааллын яам, Хууль з яам, Монголын ахма, холбооны гүйцэтгэх хор Улсын нийгмийн халамж газар
44	Нүдний шил, сонсголын аппарат, шүд, бусад протез хийлгэх шаардлагатай ахмадуудыг судлан хөнгөлөлт үйлчилгээнд хамруулах	1999-2004 онд	Улсын нийгмийн халамж газар, Монголын ахма, холбооны гүйцэтгэх хороо
45	Ядуу ахмад настныг халамжийн хоолны үйлчилгээнд хамруулахад чиглэгдсэн арга хэмжээ авах	1999-2002 онд	Улсын нийгмийн халамж газар
46	Нийгмийн халамж, асрамжийн үйлчилгээнд стандарт боловсруулж нэвтрүүлэх	1999-2001 онд	Эрүүл мэнд, нийгм хамгааллын яам, Ул нийгмийн халамжийн газ

Нийгмийн халамж, асрамжийн чиглэлээр гадаад арга хэмжээ өргөтгөх, багаж, тоног төхөөрөмжийн хангамжийг нэмэгдүүлэх	1999-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Улсын нийгмийн халамжийн газар
Ганц бие, байнгын асрамж шаардлагатай ахмад настанг асрамжийн үйлчилгээнд бүрэн хамруулах асуудлыг дэс дараатай шийдвэрлэх	1999-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Улсын нийгмийн халамжийн газар, нутгийн захиргааны байгууллага
Ахмад настанд зориулсан үйлчилгээг сайжруулахад чиглэгдсэн хяналтын болон урамшууллын механизм бий болгох асуудлыг судлан шийдвэрлэх	1999-2001 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Сангийн яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, нутгийн захиргааны байгууллага
Халамж, асрамж шаардлагатай ахмад настныг оновчтой сонгох талаар журам гаргах	1999 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Улсын нийгмийн халамжийн газар
7.Ахмад настны асуудлаар мэдээлэл, сургалт сурталчилгааг өргөжүүлэх талаар		
Геронтологи, Гериатрийн мэргэжлийн эмч мэргэжилтэн, нийгмийн ажилтан бэлтгэх, мэргэжил дээшлүүлэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гэгээрлийн яам, Анагаах ухааны их сургууль
Ахмад настны эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын талаар нэгдсэн шинэ үзүүлэлт боловсруулан эрүүл мэндийн мэдээллийн тогтолцоонд нэвтрүүлэх	1999-2000 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Улсын нийгмийн халамжийн газар
Ахмад настны сэтгэл зүй, бие бялдрын онцлог, тэдэнд үзүүлэх нийгэм, эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаар ахмад настны гэр бүл,асран хамгаалагчид,эрхийн	1999-2002 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гэгээрлийн яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, Радио, телевизийн хэрэг эрхлэх газар

	эмч, сувилагч, эрүүл мэндийн салбарын нийт ажилтнууд, бүх нийтэд зориулсан албан бус сургалтын хөтөлбөр, гарын авлага боловсруулж, сургалт зохион байгуулах		
54	Сургуулиудад ахмад настанд туслах сайн дурын туслагч, идэвхтэн сурагчдын хөдөлгөөн өрнүүлэх	1999-2002 онд	Гэгээрлийн яам, Монголи ахмадын холбооны гүйцэтг хороо
55	Их, дээд сургууль, коллежийн сургалтын агуулгад ахмад настны (хөгшрөлтийн) биологи, нийгэм, сэтгэл зүйн талаар тусгах	1999-2001 онд	Гэгээрлийн яам, Эрүүл мэ нийгмийн хамгааллын яам
56	Анагаах ухаан, сувилахуйн боловсрол эзэмшүүлэх бүх шатны сургалтын агуулгад ахмад настны эрүүл мэнд, сэтгэл зүйн онцлог, настанд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламжийн талаар тусгах	1999-2001 онд	Гэгээрлийн яам, Эрүүл мэ нийгмийн хамгааллын яам
57	Ахмад настанд тусламж үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн сайн дурын идэвхтэн бэлтгэх	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгми хамгааллын яам, нутги захиргааны байгууллага
58	Ахмад, залуу үеийн холбоог бэхжүүлэхэд чиглэгдсэн төрөл бүрийн арга хэмжээ зохион байгуулах	1999 оноос	Гэгээрлийн яам, Эрүүл мэ нийгмийн хамгааллын я Монголын ахмадын холбо ны гүйцэтгэх хороо, хүүх залуучуудын байгууллагуу
59	Ахмад настнаа үлгэр жишээчээр асран халамжилсан байгууллага, хамт олон, гэр бүлийг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон түмэнд сурталчлах	1999 оноос	Радио, телевизийн хэрэг э лэх газар, хэвлэл, мэдээлл бусад байгууллага, нутга захиргааны байгууллага
60	Ахмад настны асуудлаар гарсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт,	1999 оноос	Эрүүл мэнд, нийгмі хамгааллын яам, Гэгээрлі яам, Монголын ахмад холбооны гүйцэтгэх хор

ахмад настны сэтгэл зүй, бие бялдрын онцлог, тэднийг гэр бүл, хамт олон, нийгмийн түгээж хэрхэн асран халамжлах, ахмад, залуу үеийн холбоо хамтач ажиллагаа, ахмад настны нийгэмд оруулсан хувь нэмэр, ахмад настны талаар дэлхий нийт, олон улсын байгууллагын баримталж буй бодлого, үйл ажиллагааны талаар хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлах ажлыг өргөжүүлэх		Радио, телевизийн хэрэг эрхлэх газар, хэвлэл, мэдээллийн бусад байгууллага, албан байгууллага, аж ахуйн нэгж
Орон нутаг, захын хороололд оршин суугаа ахмад настныг мэдээллээр хангах асуудлыг судалж шийдвэрлэх	1999 оноос	Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо, нутгийн захиргааны болон хэвлэл, мэдээллийн байгууллагууд
8. Ахмад настны боловсролыг дээшлүүлэх, нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд тэдний оролцоог дэмжин идэвхжүүлэх талаар		
Эрүүл мэндээ хамгаалж бэхжүүлэх, эрүүл аж төрөх, өвчин эмгэг, осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, гэнэтээрт гарахад биеэ бэлтгэх зэрэг ахмад настны хэрэгцээ, сонирхолд нийцсэн албан бус сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг боловсруулж, сургалт явуулах	1999-2004 он	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гэгээрлийн яам, Радио, телевизийн хэрэг эрхлэх газар, хэвлэл, мэдээллийн бусад байгууллагууд, нутгийн захиргааны байгууллага, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
Ахмад настны эрүүл мэндийн боловсролын түвшинг тогтоох судалгаа хийж, сургалт явуулах	1998-1999 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам
Ахмад настны мэргэжлийн ур чадварыг залуучуудад өвлүүлэх, туршлагыг нь дэлгэрүүлэх, залуу үе нь ахмадаасаа	1999 оноос	Нутгийн захиргааны байгууллага, бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж

	суралцан хүндэтгэж, дэмжин тусалдаг уламжлалт заншлыг өвлүүлэн хэвшүүлэхэд чиглэгдсэн ажил зохиох, эрчимжүүлэх		
65	Уламжлалт ёс заншил, соёл, байгаль орчноо хамгаалах, хорт зуршлаас сэргийлэх зэрэг асуудлаар албан болон албан бус сургалтын ажилд ахмад настныг өргөнөөр татан оролцуулах	1999 оноос	Гэгээрлийн яам, Байга орчны яам, Эрүүл мэ нийгмийн хамгааллын яа нутгийн захиргааны байгуу лага
66	Ахмад настны мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлэхэд зориулсан гарын авлага, зөвлөмж гаргах	1999-2001 онд	Монголын ахмадын холбо ны гүйцэтгэх хороо, Гэгэ лийн яам
67	Ахмад настанд зориулан "Эрүүл байхын тулд юу хийх вэ" зөвлөмж гаргах	1999-2000 онд	Эрүүл мэнд, нийгми хамгааллын яам
9.Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд төрийн ба төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, гэр бүл, иргэдийн оролцоог идэвхжүүлэх, тэдгээрийн гүйцэтгэх үүрэг, хүлээх хариуцлагын шинэ тогтолцоо бүрдүүлэх талаар			
68	Төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн удирдах ажилтны сургалт семинар зохион байгуулах	1999-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгми хамгааллын яам, Монгол ахмадын холбооны гүйцэт хороо
69	Ахмад настныг асран халамжлах талаар үлгэр жишээ ажилласан байгууллага, хамт олон, гэр бүл, иргэдийг дэмжин урамшуулах асуудлыг судалж шийдвэрлэх	1999-2001 онд	Эрүүл мэнд, нийгми хамгааллын яам, Санги яам, Монголын ахмадл холбооны гүйцэтгэх хор байгууллага, аж ахуйн нэгж
70	Ахмад настны амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд чиглэгдсэн ажлыг тодорхой бодлого, төлөвлөгөөтэйгээр зохион байгуулах, холбогдох байгууллагуудтай хамтран	1999 оноос	Байгууллага, аж ахуйн нэгж

ажиллах		
Ахмад настныг тохирсон ажлын байраар хангах, нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд оролцох оролцоог нь нэмэгдүүлэх талаар тодорхой ажил зохиох	1999 оноос	Байгууллага, аж ахуйн нэгж
Ахмад настнаа асран халамжлахад гэр бүлийн үүргийг дэмжихэд чиглэгдсэн төрөл бүрийн арга хэмжээ зохион байгуулах	1999-2003 онд	Нутгийн захиргааны байгууллага, бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж
10.Хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх талаар		
Ахмад настны асуудлаар гадаад орнуудын туршлагыг судлан нэвтрүүлэх, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх	1999-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гадаад харилцааны яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
Олон улсын байгууллага, тэдгээртэй хамтран хэрэгжүүлж буй төслүүдийн шугамаар хамтарсан судалгаа, сургалт, семинар зохион байгуулах	1998-2004 онд	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Гадаад харилцааны яам, Гэгээрлийн яам
11.Хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих талаар		
Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн талаар төрийн болон төрийн бус байгууллагууд, аж ахуйн нэгжийн тайланг нэгтгэн дүгнэх	Жил бүрийн I сард	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
2-оос доошгүй аймаг, дүүргийн Засаг даргын илтгэлийг хэлэлцэж дүгнэлт өгөх	Жил бүр	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо
Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 2-3 аймагт шалган заавар, зөвлөмж өгөх	Жил бүр	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын яам, Монголын ахмадын холбооны гүйцэтгэх хороо

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1998 оны 7 дугаар сарын 31-ний өдөр | Дугаар 136 | Улаанбаата хот

Эрчим хүчний салбарыг үр ашигт ажиллуулах талаар авах зар арга хэмжээний тухай

Эрчим хүчний салбарт бүтцийн өөрчлөлт хийх, тулгарч буй санхүүгі хүндрэлийг арилгах зорилгоор Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТО нь:

1.Эрчим хүчний удирдах газарт бий болсон өр, авлага нь цаашид улс дийн засагт сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүйн харгалзан энэ онд бага эргэж төлөгдөх нөхцөлтэйгээр вексельний баталгаа гаргуу санхүүжүүлэхийг Сангийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Б.Батбаярт, энэ санхүүжилт нь зайлшгүй шаардлагатай байгаа үйл ажиллага зарцуулагдаж байгаа эсэхэд хяналт тавьж ажиллахыг Дэд бүтц хөгжлийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч С.Зоригт даалгасугай.

2.Эрчим хүчний салбарт өрийн сүлжээ бий болсон явдалд дүгнэлт хи ийм байдлыг цаашид гаргуулахгүй байх, улсын татварын орлог тасалдлыг арилгах арга хэмжээ авч хяналт тавьж ажиллахыг Санг сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Б.Батбаяр, Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдын үү гүйцэтгэгч С.Зориг, Төрийн өмчийн хорооны дарга З.Энхболд, Үндэс татварын ерөнхий газрын дарга Ж.Баасандаш нарт үүрэг болгосугай.

3.Эрчим хүчний удирдах газарт бүтцийн өөрчлөлт хийх асуул боловсруулан 8 дугаар сард багтаан Засгийн газарт хэлэлцүүлэ оруулахыг Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч С.Зор даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — **Ц. ЭЛБЭГДОРЖ**

Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — **С. ЗОРИГ**

Сангийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — **Б. БАТБАЯР**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

8 оны 8 дугаар		Улаанбаатар
ын 5-ны өдөр	Дугаар 137	хот

Журамд өөрчлөлт оруулах тухай

Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан нгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1.Засгийн газрын 1998 оны 14 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шинжлэх ан, технологийн төсөл хэрэгжүүлэх журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн "б" лт болон 5 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"б/"Улсын захиалгатай төслийг Шинжлэх ухаан, технологийн гийн хөрөнгөөр, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын иалгатай эрдэм шинжилгээ,туршилт, зохион бүтээх ажлыг орон нутгийн ний хөрөнгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний захиалгатай ыг захиалагчийн хөрөнгөөр тус тус санхүүжүүлнэ.";

"5.Улсын захиалгатай төслийн захиалагч нь төрийн захиргааны төв гуулага байна."

2.Мөн журмын 33 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — **Ц.ЭЛБЭГДОРЖ**

Гэгээрлийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — **Ч. САЙХАНБИЛЭГ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

8 оны 8 дугаар		Улаанбаатар
ын 5-ны өдөр	Дугаар 138	хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын 1998 оны 55 дугаар тогтоолын 2-ын 2 дугаар тыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ

1. 1998-2000 онд Шинжлэх ухаан, технологийн талаар төрөөс баримт бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах арга хэмжээний төлөвлөг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2.Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг яамныхаа ажиллагааны жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэхийг тух асуудал хариуцсан сайд нарт үүрэг болгосугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — Ц.ЭЛБЭГДОРЖ

Гэгээрлийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч — Ч.САЙХАНБИЛЭГ

1998-2000 онд шинжлэх ухаан, технологийн талаар төрөөс баримтлах бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний агуулга	1998				1999				2000				Хэрэгжүүлэх байгууллага
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
1	Хууль болон төрөөс баримтлах бодлогыг сурталчлах: - мэдээллээр сурталчлах; - тусгайлан хэвлэл гаргах; - эрдэм шинжилгээний бага хурал зохион байгуулах.			Хэрэгжүүлж мөрдөх ГЯ, ШУА										ГЯ
2	Шинжлэх ухаан, технологийн салбарт мөрдөгдөж байгаа эрх зүйн актуудыг боловсронгуй болгох, хуулиудад нийцүүлэн өөрчлөх, шинээр боловсруулах			Судалж боловсруулах СЯ, ШУА					Хэлэлцүүлж батлуулах ЗГ, ГЯ			ШУА, ЗАБ, хэрэгжүүлэх		ГЯ, ШУА
3	Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүдийг тодорхойлох, түүнийг 2 жил тутам тодотгож байх.	ГЯ, ШУА	ШУТҮЗ		Хэрэгжүүлж мөрдөх									ШУТҮЗ, ГЯ
4	Шинжлэх ухаан, технологийн арга хэмжээнд улсын төсвөөс олгох хөрөнгийн суурь, зохицуулга судалгаа, технологийн боловсруулалтад болон шинжлэх ухааны салбаруудаар хуваарилах харьцааг тогтоох		ГЯ, СЯ, ШУА		ШУТҮЗ		Хэрэгжүүлж мөрдөх ШУТҮЗ, ГЯ							СЯ, ГЯ, ШУТҮЗ
5	Төрийн өмчийн ба төрийн өмчийн оролцоотой эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын бүтцийн зохистой харьцааг тогтоох хувилбаруудыг боловсруулж сонголт хийх				Судалж боловсруулах ШУА, ГЯ				ШУТҮЗ, ЗГ			ГЯ		ГЯ, ШУА

6	Шинжлэх ухаан, технологийн хөгжлийн мастер төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх	Судалж боловсруулах ГЯ → ЗГ → ГЯ, холбогдох яамд	ГЯ
7	Шинжлэх ухааныг хөгжүүлэхэд санхүүгийн болон эд хөрөнгийн туслалцаа үзүүлсэн, хандив өргөсөн байгууллага, хүмүүсийг татварын бодлогоор дэмжүүлэн урамшуулах, эрдэм шинжилгээний байгууллагын судалгаа, туршилтын ажлын зориулалттай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, мал, амьтан, эдэлбэр газар, ургамал, материалыг татвар, төлбөрөөс чөлөөлөх асуудлыг боловсруулан Улсын Их Хуралд өргөн барих	Судалж боловсруулах СЯ, ГЯ, ШУА → ЗГ-т оруулах → УИХ-аар хэлэлцүүлэх → Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ, СЯ
8	Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүдээр өндөр хөгжилтэй орнуудад мэргэжилтэн бэлтгэх тусгай төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх	Судалж боловсруулах ШУА, ГЯ → ЗГ → Хэрэгжүүлж мөрдөх ГЯ	ГЯ
9	Өндөр технологи боловсруулан нэвтрүүлж экспортын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллага, аж ахуйн нэгжийг урамшуулах механизм бий болгох	Судалж боловсруулах СЯ, ГЯ, ШУА → ЗГ → Хэрэгжүүлж мөрдөх	СЯ, ГЯ
10	Шинжлэх ухаан, технологийн мэдээлэл хөгжүүлэх үзэл баримтлал, хөтөлбөр гаргаж хэрэгжүүлэх	Судалж боловсруулах ШУА, ГЯ → ШУТҮЗ → Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
11	Эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын туршилт сорилтын болон лабораторийн баазыг	Судалж боловсруулах ГЯ → ШУТҮЗ → Хэрэгжүүлж мөрдөх	СЯ, ГЯ

	эрх олгох				
13	Нарийн мэргэжлийн боловсон хүчний нөөц бэлтгэх, эрдэм шинжилгээ, туршилт, зохион бүтээх ажлын баазыг бэхжүүлэхэд гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгийн 3-аас доошгүй хувийг зарцуулах			Хэрэгжүүлж мөрдөх ЗГ, ГЯ	ГЯ, СЯ
14	Гадаад оронтой хамтран хэрэгжүүлэх шинжлэх ухаан, технологийн хөтөлбөр, төслийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах.			Хэрэгжүүлж мөрдөх ШУА, ГЯ	ГЯ
15	Төрийн өмчийн эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаатай холбогдсон зардлыг санхүүгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас шууд олгож байх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх			Хэрэгжүүлж мөрдөх СЯ	СЯ
16	Шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэлийн томоохон цогцолбор (их, дээд сургууль-үйлдвэрлэлийн хоршоолол, их сургууль-үйлдвэрлэл- судалгааны төв, шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэлийн парк, шинжлэх ухаан, технологийн хотхон) байгуулах зохион байгуулалтын хувилбаруудыг судлан сонголт хийх			Судалж боловсруулах ШУА, ГЯ; Хэлэлцүүлж баталгаажуулах ЗГ; Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
17	Шинжлэх ухаан, технологийн сангийн дүрмийг шинэчлэн боловсруулж батлуулах			ГЯ; ШУТ УЗ; Хэрэгжүүлж мөрдөх, ШУТ-ийн сан	ГЯ

18	Эрдэм шинжилгээний байгууллагыг улсын бүртгэлд бүртгэх			ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
19	Дээд боловсролын байгууллагын эрдэм шинжилгээний байгууллагын хэрэглэлд хамаарах үнэлгээний үзүүлэлт боловсруулж мөрдөх			ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх Их сургууль, коллеж	ГЯ
20	Эрдэм шинжилгээний байгууллага байгуулах үлгэрчилсэн журам боловсруулах			ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх ЭШБ	ГЯ
21	Шинжлэх ухаан, технологи, үйлдвэрлэлийн нэгдэл / корпораци/-ийн дүрмийн загвар, нийцүүлэн боловсруулж батлуулах			ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх Корпорациуд	ГЯ
22	Тэргүүн корпорацийн удирдах шилдлийн [illegible] байгуулах				ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
23	Эрдэм шинжилгээний ажлын үр дүнг хуулиар хамгаалах, төлбөрт ашиглалтын холбоотой бүртгэх журмыг шинэчлэн боловсруулж гаргах			ГЯ	ГЯ	Хэрэгжүүлж мөрдөх Төрөл хэрэглэгчдийн байгууллагууд	ГЯ
24	Технологийн түвшний үнэлгээ хийх журам боловсруулж гаргах			ГЯ	ЗГ	Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
25	Технологи дамжуулах газар байгуулах, түүний бүтэц зохион боловсруулж гаргах			ГЯ	ЗГ	Хэрэгжүүлж мөрдөх	ГЯ
26	Бодлогод тусгагдсан арга хэмжээг Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх жил бүрийн үндсэн чиглэлд тусган хэрэгжүүлэх	Хэрэгжүүлж мөрдөх СЯ, ГЯ					СЯ, ГЯ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

оны 8 дугаар н 5-ны өдөр	Дугаар 139	Улаанбаатар хот

Төрийн өмчийн хорооны талаар
авах зарим арга хэмжээний тухай

Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий үвчийн тухай" Улсын Их Хурлын 1996 оны 8 дугаар сарын 30-ны йн 40 дүгээр тогтоолын үндсэн Монгол Улсын Засгийн газраас ГООХ нь:

Төрийн өмчийн хорооны дэргэдэх Төрийн өмчийн агентлагийн йг хороо шууд эрхлэн гүйцэтгэж байхаар тогтоосугай.

Төрийн өмчийн хорооны дүрмийг 1 дүгээр хавсралтын ёсоор, зохион ;уулалтын бүтцийг 2 дугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

Төрийн өмчийн хороог агентлагийн нэгэн адил журмаар гэрээний н дээр санхүүжүүлж байхыг Сангийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч баярт зөвшөөрсүгэй.

Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Төрийн өмчийн хорооны дүрэм, ны байгууллалтын бүтцийг батлах тухай" Засгийн газрын 1996 оны 8 р сарын 7-ны өдрийн 184 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд ;угай.

онгол Улсын Ерөнхий сайдын рэг гүйцэтгэгч	**Ц. ЭЛБЭГДОРЖ**
нгийн сайдын үүрэг йцэтгэгч	**Б. БАТБАЯР**

Засгийн газрын 1998 оны 139 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ХОРООНЫ ДҮРЭМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Төрийн өмчийн хороо (цаашид "Хороо" гэх) нь н өмчийн талаарх хууль тогтоомжийн биелэлтийг зохион байгуулах н дээр төрийн өмчийн эд хөрөнгийг эзэмших, ашиглах, хамгаалах г эрхлэн гүйцэтгэх үүрэг бүхий Засгийн газрын тохируулагч агентлаг

2.Хорооны үндсэн зорилт нь төрийн өмчийн эд хөрөнгийн эзэмшил хадгалалт, бүртгэл,тайлан, тооцоо, ашиглалт, захиран зарцуулалтад хяналт тавьж, үр ашгийг дээшлүүлэх, Засгийн газрын шийдвэрийн дагуу төрийн өмчийг хувьчлах ажлыг зохион байгуулж хэрэгжүүлэх, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдэд төрийн төлөөлөл хэрэгжүүлэх, төрийн захиргааны байгууллагыг шаардлагатай эд хөрөнгө хангах, орон нутгийн өмчийн талаар арга зүйн туслалцаа үзүүлэх үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд оршино.

3.Хороо нь бодлого, үйл ажиллагаагаа Монгол Улсын Үндсэн хуулийн нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан үндсэн зарчмуудыг удирдлага болгон Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон хууль тогтоомжийн бусад акт, Засгийн газрын шийдвэрт нийцүүлэн явуулна.

4.Хороо нь агентлагийн хувьд Сангийн яамтай гэрээ байгуулах үндсэн дээр өөрийгөө санхүүжүүлэх зарчмаар ажиллана.

5.Хороо нь Засгийн газарт үйл ажиллагаагаа хариуцан тайлагнана.

6.Хороо нь зохих журмын дагуу хийгдсэн тамга, тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

Хоёр.Хорооны бүрэн эрх

7.Хороо нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд дараахь эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.Үүнд:

а/төрийн өмчийн талаархи хууль тогтоомжийн биелэлтийг зохион байгуулах, хяналт тавьж үр нөлөөг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах, энэ талаар шаардлагатай бол санал боловсруулж тогтоосон журмын дагуу шийдвэрлүүлэх;

б/төрийн өмчийг эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах, үнэ төлбөргүй шилжүүлэх, хувьчлах талаар эрх хэмжээнийхээ хүрээнд аргачлал, заавар, журмыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргаж хэрэгжүүлэх;

в/төрийн өмчийн эд хөрөнгийг иж бүрдлээр нь буюу нэг бүрчлэн хувьчлах талаар тухайн жилд явуулах бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулж Засгийн газарт болон түүгээр уламжлан Улсын Их Хуралд оруулж шийдвэрлүүлэх;

г/батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу төрийн өмчийг хувьчлах ажлыг зохион байгуулж, гүйцэтгэлд нь хяналт тавьж, үр дүнг тайлагнах;

д/төрийн өмчийн эд хөрөнгийн эзэмшилт, хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах, түүний ашиглалт, захиран зарцуулалтад хяналт тавьж, үр ашгийг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах, төрийн өмчийн бүртгэл, тооллого, тайлан тэнцлийг хянах ажлыг удирдах;

е/төрийн өмчийн төлөөлөл, өмч хувьчлалын ажлын эрх зүйн үндсийг төлөвшүүлэх, боловсронгуй болгох талаар санал боловсруулах, энэ талаар холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

ж/төрийн өмчийн эзэмшилт, ашиглалт, захиран зарцуулалт, вөлөл, хувьчлалтай холбогдуулан байгууллага, иргэдээс ирүүлсэн санал, эдэл, гомдлыг хуулийн дагуу хянан шийдвэрлэх, төрийн өмчийг бусдын ль бус өмчлөл, эзэмшлээс шаардан гаргуулах, шүүхэд нэхэмжлэх;

з/төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын захирлыг хууль тогтоомжид лны дагуу томилох, чөлөөлөх, түүнтэй гэрээ байгуулах, төрийн өмчийн лцоотой хуулийн этгээдэд төрийн өмчийн төлөөлөгчийг томилж, түүний ажиллагаат хянан шалгаж чиглүүлэх;

и/батлагдсан норм, нормативын дагуу төсвөөс хөрөнгө хуваарилсан цаад төрийн байгууллагуудыг шаардлагатай эд хөрөнгөөр захиалга, зарийн дагуу хангана;

к/орон нутгийн өмчийг удирдах ажилд мэргэжил, арга зүйн ылцаа үзүүлж хууль тогтоомжид заасан нөхцөлд хяналт тавьж рдлагатай зохицуулалт хийх;

л/Засгийн газраас тогтоосон журмын хүрээнд төрийн өөрийн өмчийн өронгийг түрээслэх ажлыг хэрэгжүүлэх;

м/хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг.

Гурав.Хорооны удирдлага, ажлын зохион байгуулалт

8.Төрийн өмчийн хороо нь дарга, орон тооны бус 8 гишүүнээс бүрдэнэ.
9.Хороо бүрэн эрхээ хуралдаан, бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ.
10.Хороог Засгийн газраас томилсон дарга толгойлно.
11.Хорооны дарга харьяа байгууллагуудаа нэгдсэн удирдлагаар хангах зод энэ зорилгоор дараах эрх үүргийг хэрэгжүүлнэ.Үүнд:

а/хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх асуудлыг тодорхойлж ллааныг товлох, даргалах;

б/хорооны дотоод журам, нэгжүүдийн дүрэм болон тэдгээрийн эол үйл ажиллагаандаа мөрдөх зааврыг батлах, биелэлтэд нь хяналт эх;

в/хорооны ажилтнуудыг томилох, чөлөөлөх, шагнаж урамшуулах, аущлага хүлээлгэх, цалин хөлсийг тогтоох асуудлыг хөдөлмөрийн хууль оомж, гэрээний дагуу шийдвэрлэх;

г/хорооны нэрийн өмнөөс бусад байгууллагатай харилцах, хороог кал. дотоодод төлөөлөх;

д/батлагдсан төсвийг захиран зарцуулах;

е/эрх хэмжээнийхээ асуудлаар тушаал гаргаж, биелэлтийг хангуулах;

ж/хорооны гишүүдэд ажлын хөлс олгох асуудлыг шийдвэрлэх;

з/тодорхой асуудал боловсруулах, дүгнэлт гаргах, магадлан ожлгээ хийлгэх ажилд мэргэшсэн хүмүүсийг татан оролцуулах, эгээр ажиллуулах, тэдгээрт цалин, урамшуулал олгох асуудлыг йдвэрлэх;

и/хорооны шийдвэрийн биелэлтэд хяналт тавьж, биелэлтийг гуулах;

к/агентлагийн даргад хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрээр эсон бусад бүрэн эрх.

12.Хорооны даргыг эзгүйд түүний даргын тушаалаар томилог хорооны аль нэг гишүүн орлон ажиллана.

13.Хорооны гишүүн:

а/хорооны гишүүнийг Төрийн өмчийн хорооны даргын с болгосноор Засгийн газар томилно;

б/хорооны гишүүн нь хуралдаанд тэслах эрхтэй оролцохоос г хорооны шийдвэрийн дагуу тодорхой ажил үүргийг хариуцан гүйцэ болно;

в/хорооны гишүүн нь шийдвэр гаргахад оролцохдоо байгууллі болон хувийн ашиг сонирхлын үүднээс хандахыг хориглоно.

14.Хорооны хуралдаан:

а/хорооны ээлжит хуралдааныг 2 долоо хоногт 1-ээс доошгүй хуралдуулна;

б/шаардлагатай тохиолдолд хорооны дарга ээлжит бус хуралда зарлан хуралдуулж болно;

в/хорооны хуралдаан дэгээ өөрөө тогтооно;

г/хуралдааны тэмдэглэлийг хорооны Тамгын газрын дарга хөтө шаардлагатай бол хуралдааны тэмдэглэл хөтлөх ажлаа өөр ажил хариуцуулж болно.

15.Хорооны шийдвэр:

а/хорооны нийт гишүүдийн олонхи нь хүрэлцэн ирсэнээр хоро хуралдааныг хүчинтэйд тооцох ба нийт гишүүдийн дийлэнхи олон саналаар асуудлыг шийдвэрлэж тогтоол, тэмдэглэл гаргана.Инг хүндэтгэх шалтгаантай 3-аас илүүгүй тооны гишүүн хэлэлцэх асуу талаар саналаа зөвхөн бичгээр хорооны даргад мэдэгдэнэ Гишүүдийн с тэнцсэн тохиолдолд асуудлыг хорооны даргын саналаар шийднэ. Х шийдвэрээ шаардлагатай бол Засгийн газарт танилцуулна;

б/хуралдаанаас гаргасан тогтоолд хорооны дарга, Тамгын га дарга гарын үсэг зурна.

16.Хорооны үндсэн бүрэн эрхийн асуудлаар хорооны хуралда хуульд нийцүүлэн гаргасан дүрэм, заавар, журам нь Монгол Улсын хуу этгээд, албан тушаалтан, хувь хүн нэгэн адил дагаж биелүүлэх хүчи байна.

Засгийн газрын 1998 оны 13
гээр тогтоолын 2 дугаар хав

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ХОРООНЫ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН БҮ БҮРЭЛДЭХҮҮН

1.Төрийн өмчийн хороо нь дор дурдсан бүтэцтэй байна:

1/Тамгын газар;

2/Том аж ахуйн нэгжүүдийн хувьчлалын газар;

3/Жижиг аж ахуйн нэгж, үл хөдлөх хөрөнгийн хувьчлалын газар

4/Тендер, менежментийн хувьчлалын газар;
5/Төрийн өмчийн төлөөллийн газар;
6/Хяналтын газар;
7/Төрийн өмчийн байгууллагуудын хангамж, эд хөрөнгийн элийн газар;
8/Хамтарсан үйлдвэрийн газар.

Хорооны зохион байгуулалтын бүтцийн нэгжүүд нь хорооны даргын сан дүрмийн дагуу ажиллана.Нэгжүүд нь хорооны эрхлэх ажлын , чиглэлийг эрхлэн гүйцэтгэж үр дүнг хорооны даргын өмнө хариуцна.

Хорооны орон нутгийн байгууллага:

а/Төрийн өмчийн хороо нь аймаг, нийслэлд төрийн өмчийн слөгчийг ажиллуулна.Аймаг, нийслэл дэх төрийн өмчийн элөгчийг Төрийн өмчийн хорооны дарга томилж, чөлөөлнө;

б/аймаг, нийслэл дэх төрийн өөрийн өмчийн төлөөлөгчийн эрх гэ, ажиллах нийтлэг журмыг Засгийн газар тогтооно;

в/аймаг, нийслэл дэх төрийн өмчийн төлөөлөгч нь өмчийн бүртгэлийг сар, улирал, хагас жил, бүтэн жилээр батлагдсан маягт, журмын гаргаж, холбогдох саналын хамт хороонд ирүүлнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

ны 8 дугаар 10-ны өдөр	Дугаар 141	Улаанбаатар хот

"Эрдэнэт" үйлдвэрийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай

онгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 5 дахь "БНМАУ-ын Засгийн газарт эрх олгох тухай" 1991 оны 1 дүгээр 4-ний өдрийн хуулийн 1 дүгээр зүйлийг үндэслэн Монгол Улсын н газраас ТОГТООХ нь:

Монгол-Оросын хамтарсан "Эрдэнэт" үйлдвэрийн удирд-лагуудын шагагүй, алдаатай үйл ажиллагаанаас үйлдвэрийн захиргаа, гийн хэвийн үйл ажиллагаа алдагдсан, улсын төсөвт оруулах ийг төлөх чадваргүй болсон, ноглол ашиг төлөөгүй, үйлдвэрт эсэн шахалгааныхаа үнийг төлөөгүйн улмаас эрчим хүчний ийн хэвийн үйл ажиллагаа алдагдахад хүрсэн, өвлийн бэлтгэл даагүй, үйлдвэрийн Ерөнхий захирлын үүрэг гүйцэтгэгч нь Засгийн гаргасан шийдвэрийг эсэргүүцэн ажлаа хүлээлгэн өгөхгүй алга эргийг үндэслэн Монгол-Оросын хамтарсан "Эрдэнэт" үйлдвэрт

1998 оны 8 дугаар сарын 10-ны өдрөөс эхлэн 6 сарын хугацаатай онц дэглэм тогтоосугай.

2."Эрдэнэт" үйлдвэрт тогтоосон онцгой дэглэмийг хэрэгжүүлэх асуу, эрхэлсэн Засгийн газрын комиссын бүрэлдэхүүнийг 1 дүгээр хавсралт "Эрдэнэт" үйлдвэрт тогтоосон онцгой дэглэмийг хэрэгжүүлэх журмы дугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

3.Хамтарсан Эрдэнэт үйлдвэр дээр Засгийн газраас тогтоосон онц дэглэмийг хэрэгжүүлэх комиссын шийдвэрийг тухай бүр биелүү ажиллахыг комиссын гишүүд, төв орон нутгийн холбогдох бу байгууллагуудын эрх баригчид, албан тушаалтнуудад даалгасугай.

4."Эрдэнэт" үйлдвэрт онцгой дэглэм тогтоосон тухай тус үйлдвэр Оросын талын оролцогчид даруй мэдэгдэж, шаардлагатай арга хэм авахыг Төрийн өмчийн хорооны дарга З.Энхболдод даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Ц. ЭЛБЭГДО**

Хөдөө аж ахуй, үйлдвэрийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Н. АЛТАНХУ**

Засгийн газрын 1998 оны 141
гээр тогтоолын 1 дүгээр хавс

ЗАСГИЙН ГАЗРААС МОНГОЛ-ОРОСЫН ХАМТАРСАН "ЭРДЭНЭТ" ҮЙЛДВЭРТ ТОГТООСОН ОНЦГОЙ ДЭГЛЭМИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Комиссын дарга	-Төрийн өмчийн хорооны дарга З.Энхболд
Гишүүд:	-Орхон аймгийн Засаг дарга Т.Ганболд; -Улсын аюулгүй байдлыг хангах газрын дарга Ж.Энхнасан; -Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга Д.Мөрөн; -Гаалийн ерөнхий газрын дарга З.Мөнхбат;

-Үндэсний татварын ерөнхий газрын дарга Ж.Баасандаш;
-Эрчим хүчний удирдах газрын дарга М.Чимид;
-Сангийн яамны төрийн сангийн хэлтсийн дарга А.Энхбат;
-Монгол-Оросын хамтарсан "Эрдэнэт" үйлдвэрийн Ерөнхий захирлын үүрэг гүйцэтгэгч Д.Доржгжав;

-Гадаад харилцааны яамны Эрх зүйн газрын гэрээ-эрхийн тасгийн дарга Ж.Гөлгөө

Нарийн бичгийн дарга -Төрийн өмчийн хорооны хамтарсан үйлдвэрүүдийн газрын дарга Д.Одхүү

Засгийн газрын 1998 оны 141 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

МОНГОЛ-ОРОСЫН ХАМТАРСАН "ЭРДЭНЭТ" ҮЙЛДВЭРТ ТОГТООСОН ОНЦГОЙ ДЭГЛЭМИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

Онцгой дэглэмийг Засгийн газраас томилсон комисс хэрэгжүүлнэ.
Комисс холбогдох мэргэжлийн хүмүүсийг оролцуулсан өөрийн тэй байх бөгөөд шаардлагатай газарт төлөөлөгч томилж ажиллуулна.
Тус үйлдвэрийн зүгээс Хэлэлцээрээр хоёр талын Оролцогчийн өмнө эсэн үүргээ биелүүлэх, үйлдвэртэй холбогдон үүссэн өр авлагын гэг барагдуулах, улсын төсвийн өмнө хүлээсэн үүргийг биелүүлэх ар шаардлагатай арга хэмжээ авах, үйлдвэрийн хуучин удирдлагын ажиллагаанд оршиж байсан ноцтой дутагдал, зөрчлийг арилгах, вэрлэлийн хүрээнд гарч буй их хэмжээний үргүй зардал, алдагдлыг ан зогсоох, улмаар үйлдвэрийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах, үйлдвэр бий болсон зарим тулгамдсан нийгмийн асуудлуудыг газар дээр нь дэрлэх,бүх шатанд хариуцлага сахилгыг бэхжүүлэхэд тус комиссын юрилт оршино.
Комисс нь үйл ажиллагаандаа "Эрдэнэт" уулын баяжуулах хамтарсан вэрийн үйл ажиллагааны тухай Монгол-Оросын Засгийн газар ондын 1991 оны Хэлэлцээр, Хамтарсан "Эрдэнэт" үйлдвэрийн дүрэм,

Засгийн газарт эрх олгох тухай хууль болон энэхүү журмыг удирд болгоно.

5. Комисс эрх хэмжээнийхээ хүрээнд шийдвэр /тогтоол, т ддэ гаргах бөгөөд уг шийдвэрийг холбогдох байгууллага заавал тухай биелүүлэх үүрэгтэй.

6. Комисс өөрийн үйл ажиллагаагаа Засгийн газарт тогтмол илт олон нийтэд байнга мэдээлж байна.

Хоёр.Комиссын бүрэн эрх

7.Комисс нь дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

а/тус үйлдвэрийн эзгэж бусад байгууллага, аж ахуйн нэг байгуулсан гэрээнүүдийг биелүүлэх талаар шаардлагатай бүх арга хэм авах;

б/шаардлагатай гэж үзвэл онцгой дэглэмийг хэрэгжүүлэ холбогдсон асуудлыг Засгийн газарт тавьж шийдвэрлүүлэх;

в/үйлдвэрийн зохион байгуулалтын бүтцийг боловсронгуй бо өөрчлөх, нэгжүүдийн удирдах ажилтныг өөрчлөн томилох, чөлөөлөх;

г/тус үйлдвэр дээр хөдөлмөрийн сахилга болон дотоод жу мөрдүүлэх талаар зохих арга хэмжээ авах;

д/үйлдвэрийн удирдлагыг 3 сарын цалинтай тэнцэх хү хэмжээгээр торгох, ажилтанд ажлаас халах хүртэл захиргааны арга хэ авах, шаардлагатай гэж үзвэл хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх

е/үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаат сайжруулах талаар ажил зо байгуулж нэн даруй авах арга хэмжээг боловсруулж, зохих жу дагуу шийдвэрлүүлэх;

ж/хөдөлмөр, ахуйн нөхцөлийг сайжруулах ажил зохион байг шаардлагатай арга хэмжээг авахуулах.

Гурав.Онцгой дэглэм хэрэгжүүлэх талаар
комиссоос явуулах үйл ажиллагаа

8.Онцгой дэглэмийг хэрэгжүүлэх талаар комисс нь дор дурдсан ажиллагаа явуулна:

а/нийгмийн ашиг сонирхол, улс орны эдийн засгийн эрх аш үүднээс зайлшгүй шаардлагатай гэж үзвэл хамтарсан үйлдв Зөвлөлөөс тодорхойлсон чиглэлийн хүрээнд үйлдвэрийн төлөвлө даалгаврын үзүүлэлт, тоо хэмжээг өөрчлөх;

б/үйлдвэрлэлийн материал, түүхий эд, тоног төхөөрөмж, с хэрэглэлийн хангамжийг хэвийн байлгах талаар арга хэмжээ авах;

в/үйлдвэрийг цахилгаан, дулаан, уур усаар найдвартай ха арга хэмжээ авах;

т/үйлдвэрийн технологийн горим, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, үйлчилгээ, тээвэрлэлт, хадгалалт, борлуулалтын явцад хяналт ох;
д/үйлдвэрийн гадаад худалдааны гэрээ болон гадаадаас авсан тэлийн баталгаа, түүний баримтуудад хяналт хийх;
е/"Эрдэнэт концерн"-той холбогдсон өр зээлийг нарийвчлан жлэн авах;
ж/үйлдвэрийн үндсэн үйл ажиллагаанд хамааралгүй салбар, үдийг дуудлагын худалдаагаар борлуулан үйлдвэрийн гийн хөрөнгөө шилжүүлэх;
з/бүтээгдэхүүний өөрийн өртгийн бүтцийг нарийвчлан эх;
и/үйлдвэрийг шинэ нөхцөл байдалд тохирсон бүтэцтэй болгох боловсруулж Зөвлөлийн хуралдаанд оруулах.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

ны 6 дугаар 12-ны өдөр | Дугаар 143 | Улаанбаатар хот

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын улсын тооллого явуулах тухай

статистикийн тухай Монгол Улсын хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:
ух аж ахуйн нэгж, байгууллагын улсын тооллогыг арга зүйн нэгдсэн агаар хангаж ажиллаж 1998 оны 10 дугаар сард багтаан явуулахыг ний статистикийн газрын дарга Ч.Даваасүрэнд зөвлөсүгэй.
ух аж ахуйн нэгж, байгууллагын улсын тооллого явуулахтай дуулан өөрийн нутаг дэвсгэр дээр оршиж байгаа буюу харьяа аж нэгж, байгууллагуудаа нэр, хаяг, байршлаар нь тогтоосон жагсаалт улсын тооллогод бүрэн хамруулах, орон тооны бус ажлын хэсэг дж тооллогын ажилд татан оролцуулах зэрэг зохион байгуулалтын межээ авч, дэмжлэг туслалцаа үзүүлэхийг Засгийн газрын гишүүд, ий татварын ерөнхий газрын дарга Ж.Баасандаш, Төрийн өмчийн ы дарга З.Энхболд, Радио, телевизийн хэрэг эрхлэх газрын дарга гт болон бүх шатны Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.
ух аж ахуйн нэгж, байгууллагын тооллого явуулахтай холбогдож ардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхийг бүх шатны Засаг арт даалгасугай.
ооллогын дүнг гаргаж, бизнесийн регистрийн нэгдсэн сан байгуулах үндсэн чиглэлийг 1998 оны 12 дугаар сард Засгийн газарт

танилцуулахыг Үндэсний статистикийн газрын дарга Ч.Даваасү... даалгаж, Сангийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Б.Батбаярт үүрэг болгосугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Ц. ЭЛБЭГДОРЖ**

Сангийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Б. БАТБАЯР**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1998 оны 8 дугаар сарын 12-ны өдөр | Дугаар 144 | Улаанбаатар хот

Хөтөлбөр батлах ту...

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1."Эрдэс баялаг" хөтөлбөрийг хавсралтын ёсоор батласугай.

2."Эрдэс баялаг" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон тухайн шатны бодлогыг тодорхойлох, зохицуулах, түүний хэрэгжүүлэх ажиллагааг удирдан зохион байгуулахыг Хөдөө аж ахуй, үйлдвэр... сайдын үүрэг гүйцэтгэгч Н.Алтанхуягт даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Ц. ЭЛБЭГДОРЖ**

Хөдөө аж ахуй,үйлдвэрийн сайдын үүрэг гүйцэтгэгч **Н. АЛТАНХУЯ...**

Засгийн газрын 1998 оны ... дугээр тогтоолын хавср...

"ЭРДЭС БАЯЛАГ" ХӨТӨЛБӨР

Нэг.Ерөнхий үндэслэл

Монгол орны эрдэс баялгийн нөөцийг өсгөх байг... орчинд хор нөлөө багатай, үр ашигтай, зүй зохис... аргаар ашиглах боловсруулах замаар улс орны эд... засгийн бие даасан тогтвортой хөгжлийн үнд...

үүлэх нь "Эрдэс баялаг" хөтөлбөрийн (цаашид
ълбөр" гэж нэрлэнэ) эрхэм зорилго мөн.
эдэс баялгийн салбарын стратегийн зорилго нь энэ
урт хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, эрдэс түүхий
ˉ иж бүрэн боловсруулах, экспортын хэмжээг өсгөх
ай нөхцөлийг бүрдүүлж үндэсний нийт бүтээгдэхүүн
ı дотоодын хуримтлал, төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэх
цал юм.
игт малтмалын нэр төрөл, нөөц, байршил, дэлхийн
зээлийн төлөв болон хамтын ажиллагааны нөхцөл,
эгийг харгалзан эрдэс баялгийн салбарыг хөгжүүлэх
ıр төрөөс баримтлах урт хугацааны бодлого,
лийг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй тодорхойлоход
өтөлбөрийн гол зорилго оршино.
эхүү хөтөлбөр нь газрын тос, байгалийн хийнээс
ı бүх төрлийн ашигт малтмалыг эрх хайх, олборлох,
эсруулах, судлах шинжлэх бодлогын хүрээг
арна.
эдэс баялгийн салбарыг хөгжүүлэх бодлого, чиг-
ıг өөрийн орны өвөрмөц нөхцөлд зохицуулан
эхойлсноор XXI зууны эдийн засгийн тогтвортой
гийн үндсийг бүрдүүлж макро эдийн засгийн бүтцийг
эронгуй болгох, үндэсний нийт бүтээгдэхүүн болон
ртын хэмжээг эрс нэмэгдүүлэх нөхцөлийг
үүлнэ.

оёр.Монгол орны эрдэс баялгийн нөөцийн ерөнхий
элгээ, олборлох, боловсруулах талаар баримтлах
бодлого, чиглэлийг тодорхойлох үндэслэл

Эрдэс баялгийн нөөцийн судлагдсан байдал, голлох
йн ашигт малтмалын нөөцийн сан, үнэлгээ

игол орны нутаг дэвсгэр дээр явуулсан геологи
улын шатлсан судалгааны үр дүнгээр 80 гаруй
йн ашигт малтмалын 800 гаруй орд, 4500 орчим
ийг нээж тогтоосон бөгөөд эдгээрээс нүүрс, алт,
ур жонш, гянт болд, цагаан тугалга, давс, шүү,
гын материал зэргийн цөөн төрлийн ашигт
алын ордуудыг голлон ашиглаж хүдэр ба баяжмал
рээр гарган экспортлож байна.
игол Улсын нутаг дэвсгэрт нөөцийг нь тогтоосон
зохих түвшинд судлагдсан төмрийн хүдрийн орд 7,
ог металлын (цайр, хар тугалга, мөнгө, кадмий,

висмут г.м.) орд 7, зэс молибдений орд 2, гянт бо
орд 10, цагаан тугалганы орд 50 орчим, ураны ор
хайлуур жонины орд 40, нүүрсний орд 50 гә
давсны орд 60 орчим, алтны үндсэн ба шороон орд
гаруй буюу эдийн засгийн үнэлгээ хий
үйлдвэрлэлийн зэрэгт хамааруулж болох нийт 300
орд байгаагийн алт, нүүрс, хайлуур жоншны орду
нэлээд хэсгийг ашиглаж байгаа бөгөөд цеон т
цагаан тугалга, гянт болд, давсны ордыг хагас
ашиглаж байна.

Эрдэс түүхий эдийн дэлхийн зах зээлийн
хэрэгцээ тасралтгүй буурах хандлагатай байгаа
хүдэр буюу баяжмал хэлбэрээр гаргах экспортло
эдийн засгийн хувьд ашиг муутай болж байна.

Судалгаанаас үзэхэд ойрын ирээдүйд дэлхийн
зээлд төмөр, хонгон цагаан, никель, цайр, уран
металлын үнэ, хэрэгцээ тогтвортой байх буюу
хандлагатай, хар тугалга, цагаан тугалга, гянт бо
үнэ нэлээд тогтворгүй буюу зарим томоохон хэрэгл
экспортлогчдын бодлогоос хамаарч өсч буурах тал
байна.

2.Эрдэс баялгийн нөөцийг өсгөх, олбор
боловсруулах талаар баримтлах бодлого, чигл
тодорхойлох.

1998 оны эхний байдлаар Монгол орны
дэвсгэрийн 88 хувь нь 1:200000-ны, 11,3 хув
1:50000-ны масштабын геологийн зураглалд хамра
20 орчим хувьд Ашигт малтмалын тухай хуулийн
эрэл-хайгуулын ажил хийх зөвшөөрлийг олгосон бол

Геологийн региональ судалгааг 1:200000, 1:500
масштабтай геологийн ба геохимийн зураг
хэлбэрээр гидрогеологи, геоэкологийн зурагл
хамтруулан улсын төсвөөс түлхүү санхүүжүүлэх з
явуулж бүс нутгийн геологийн тогтоц, ашигт малт
төрөл ангилал, шинж чанар, тархацын зүй то
хэтийн төлөвийг судлан тогтооход чиглүүлнэ.

Энэхүү хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх нэг, хоёрдугаа
шатанд тус улсын бүх нутаг дэвсгэрийг 1:2000
зураглалд бүрэн хамруулж, 30-40 хувьд 1:500
зураглалыг хийж гүйцэтгэснээр монгол орны
баялгийн чадавхийг олон улсын жишгийн хэм
тодорхойлох болно.

Эрэл хайгуулын ажлыг дэлхийн зах зээл болон
зэргэлдээ орнуудын хэрэгцээ, дотоодын эдийн за

ітегийн зорилттой уялдуулан региональ судалгааны
дүнд тулгуурлаж гадаад дотоодын хувийн хөрөнгө
/лалтыг татах хэлбэрээр хийж гүйцэтгэнэ. Хувийн
зигээр хийж байгаа хайгуул судалгааны ажлыг гэрээ,
ıалгыг үндэслэн иж бүрэн хийлгэх, уг ажлын үр
, холбогдох мэдээллийг бүрэн хэмжээгээр авч улсын
ı оруулах зэргээр үндэсний эрх ашигт нийцүүлсэн
юогыг хуульчлан хэрэгжүүлнэ.
еологийн судалгааны мэдээллийг зөвхөн эрдэс
ігийн салбарын зориулалтаар хязгаарлахгүйгээр мал
ахуй, газар тариалангийн үр ашгийг дээшлүүлэх,
ін засгийн бүс болон хот суурингийн байршил
эвлэлт, барилга, зам тээвэр, холбоо, эрчим хүчний
тамж болон дэд бүтцийн хөгжлийн бусад асуудлыг
двэрлэх, байгаль орчныг хамгаалах, байгаль цаг
ıн гэнэтийн үзэгдэл, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх
эг зорилгоор ашиглах талаар төрийн бодлогод
гуулах болно.
рдэс түүхий эдийг олборлох, боловсруулах талаар
эсний эрх ашигт нийцсэн цэгцтэй бодлогыг
эрхойлоход өнөөгийн байдалд хийсэн бодит дүгнэлт,
лийн зах зээлийн төлөв, нийгэм-эдийн засгийн ач
Зогдлыг гол үндэс болгоно.
оллох төрлийн эрдэс түүхий эдийн олборлолт,
овсруулалтын өнөөгийн түвшин, цаашдын чиглэлийн
ай судалгааг хүснэгт 1-д үзүүлэв.

Хүснэгт 1

Голлох төрлийн эрдэс түүхий эдийн
олборлолт, боловсруулалтын судалгаа

...гт ...ын нэр ...ая	Нийт нөөц (цэвэр металл буюу ашигт эрдэс) /1998.01.01/		Жилд үйлдвэрлэж байгаа бүтээгдэхүүн		Бүтээгдэхүүний оновчтой бөгөөд боломжит хэмжээ, нэр төрөл		Тайлбар
	хэмжих нэгж	тоо	нэр төрөл	тоо	нэр төрөл	тоо	
	2	3	4	5	6	7	8
	мян. тн.	7500,0*	Баяжмал дахь зэс	122,0*	I**-Баяжмал дахь зэс II**-Баяжмал дахь зэс -Цэвэр зэс(катод)	120,0 60,0 60,0	*- тэг-шитгэсэн тоо **-2 хувилбараар авав

Молибден	мян. тн.	219,0	Баяжмал дахь молибден	2,0	I.-Баяжмал дахь Mo II.-Баяжмал дахь Mo -Цэвэр металл, нунтаг, хайлш	2,0 1,0 0,5	
Алт	тонн	165,0	Бохир алт (Доре" хайлш)	8,0	Цэвэршүүлсэн алт (999,9 сорьц)	20,0	
Нүүрс	сая. тн.	6300,0	Эрчим хүчний нүүрс	3,0	-Коксжих нүүрс -Эрчим хүчний нүүрс	10,0 8,0	
Хайлуур жонш	мян. тн.	48000,0	-Баяжмал (92%) -Бүтэл баяжмал	140,0 40,0	-Баяжмал (92%) -Бүтэл баяжмал	140,0 40,0	
Гянт болд	мян. тн.	70,0	Баяжмал (60%)	0,04	Цэвэр металл, нунтаг	0,5	
Цагаан тугалга	мян. тн.	10,0	Баяжмал (30%)	0,04	Цэвэр металл, хайлш	0,2	

Голлох төрлийн ашигт малтмалын нөөц болон түүн
олборлох, боловсруулах талаар дараахь чиглэл
баримтлах болно. Үүнд:

а/зэс

Монголын нутаг дэвсгэрт явуулсан зураглал, э
үнэлгээ, геологи хайгуулын шат дараалсан ажлын
дунд нийт 15,0 сая тонн орчим зэсийн нөөц бүхий
хэдэн зэс молибдений орд, илэрцийг олж тогт
баталгаажуулсны дотор том хэмжээнд хамаа
Эрдэнэтийн овооны ордыг түшиглэсэн Эрдэнэт үйлдвэр
хүч чадлыг нэмэгдүүлэхгүйгээр жилд дунджаар
мянган тонн зэс гаргахаар тооцоход 60-70 жил
нөөцтэй тул зэс хайлуулах үйлдвэрийг байгуулна.

б/молибден

Молибдений баяжмалыг гидрометаллургийн арг
боловсруулж өндөр чанарын цэвэр металл, нунтаг бо
шахмал бүтээгдэхүүн гаргах, мөн металлтермийн арг
шатааж сайн чанарын тусгай ган үйлдвэрлэхэд хэрэг
чанаржуулагч холбц буюу төмөрт молибдений гар
авах боловсронгуй технологи бүхий бага, дунд чад
металлургийн үйлдвэрийг байгуулна.

в/гянт болд

Гянт болдын баяжмалыг гидрометаллургийн бо
металлтермийн аргаар боловсруулж төмөрт гянт б

эрлэж сайн чанарын тусгай гангийн найрлаганд
лана.
цагаан тугалга
гаан тугалганы баяжмалыг пирометаллургийн аргаар
эсруулж цэвэршүүлэн цэвэр металл, хайлш гаргах
үйлдвэрийг байгуулан ажиллуулна.
хөнгөн цагаан
всгөлийн дүүрэгт байгаа хөнгөн цагааны ислийн
ийг түшиглэн судалгаа туршилтын ажлыг өргөжүүлж,
эсруулах үйлдвэрлэлийг бий болгох зорилт тавин
лана.
холимог металл (цайр,хар тугалга)
гатын холимог металлын ордын нөөцийг ашиглах
р хийгдэж байгаа судалгаа туршилтыг түргэтгэж
эр байгуулах асуудлыг ойрын үед шийдвэрлэнэ.
төмөр
мөртэйн ордыг түшиглүүлж жилд 3-5 сая тонн хүдэр
лож боловсруулах хүч чадалтай хар металлургийн
лборыг дэд бүтцийн хамт байгуулж бүтээгдэхүүний
хэсгийг экспортлох, тодорхой хэсгийг нь Дарханы
металлургийн үйлдвэрт түүхий эд болгон хэрэглэх
го, чиглэлийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
хайлуур жонш
/-ын зах зээлээс хамааралтай хайлуур жоншны
эрлэлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх боломж хязгаарлагд-
гүл уг үйлдвэрлэлийг цаашид зах зээлийн эрэлт
цээг харгалзан хөгжүүлнэ.
нүүрс
үрсний талаар төрөөс баримтлах бодлого нь үндсэн
чиглэлтэй байна. Нэгдүгээрт, эрчим хүчний эх
р буюу улсын хэмжээний түлшний хэрэгцээг хангах
гоор "Нүүрсний салбарыг хөгжүүлэх, нүүрсийг
той ашиглах ерөнхий төлөвлөгөө" (мастер
лөгөө)-г хэрэгжүүлнэ.
ёрдугаарт, нүүрсийг боловсруулах, химии-
лургийн зориулалтаар ашиглах, экспортын эх
р болгох асуудлыг улсын эдийн засгийн чадавхи,
лага болон гадаад зах зээлийн хэрэгцээ, хөрөнгө
алт, хамтын ажиллагааны нөхцөл байдал, эдийн
йн ач холбогдолтой уялдуулан шийдвэрлэнэ.
алт
тны талаар төрөөс явуулах бодлого онцгой
эй, бие даасан хэлбэртэй байна. Алтны дэлхийн
ээлийн үнэ, хэрэгцээ, үйлдвэрлэл нь олон улсын

улс төрийн нөхцөл байдал, бодлогоос хамаа өөрчлөгддөг тул төрийн бодлогыг урт хугацаар тодорхойлох нь оновчтой бус, харин богино хугацa хөтөлбөрт тусган хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Энэхүү хөтөлбөрийн нэгдүгээр үе шатанд олборлолтыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн "Алт-20 хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх асуудал төрийн бодлогын чу зорилт байх болно. Цаашид тухайн үеийн зорил тодорхойлсон богино хугацааны хөтөлбөрүүд боловсруулж хэрэгжүүлэх чиглэлийг баримтлах оновчтой.

Гурав."Эрдэс баялаг" хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндсэн чиглэл

1.Тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж салбарын бүтц боловсронгуй болгох

1.Геологийн хайгуул судалгааны мэдээ материа бүртгэл, ашигт малтмалын нөөцийн сан болон эрдс түүхий эд, бэлэн бүтээгдэхүүний дэлхийн зах зээл хэрэгцээ, үнийн хандлага, хэтийн төлөвийг үндэс ашигт малтмалын төрөл тус бүрээр эдийн засг үнэлгээг орчин үеийн арга аргачлалаар хийж хэт төлөв сайтай, нөөц ихтэй ашигт малтмалын төрл тэргүүн ээлжинд ашиглах олборлолтыг нэмэгдүүлэх, боловсруулж эцсийн бэлэн бүтээгдэхүүн гар үйлдвэрлэлийг тэргүүлэх чиглэл болгон түл хөгжүүлнэ.

2.Сүүлийн жилүүдэд дэлхийн зах зээлд хэрэгцээ бууралтгүй буюу өссөн, цаашид тогтвортой б хандлагатай төмөр, хөнгөн цагаан, никель, цайр, з зэрэг стратегийн ач холбогдол бүхий эрдэс түү эдийн хайгуул судалгааны ажлыг эрчимжүүлж нөөц шинээр тогтоох, бэлэн байгаа нөөцийг эргэлт оруулах чиглэлээр технологи-эдийн засгийн тура судалгааны ажлыг өргөжүүлнэ.

3.Гадаадын хөрөнгө оруулалт, зээл тусламжийг н өмнө хэтийн төлөв сайтай ашигт малтмалын хай судалгаа, олборлолт болон гүн боловсруулах ә хэмжээнд түлхүү чиглүүлэхийн зэрэгцээ хэрэгцээ буурах хандлагатай, үр ашиг багатай зарим төрі ашигт малтмалын ордуудыг нөөцөнд авч, эрсдэл их

ıгаагүй хөрөнгө оруулалтыг багасгах бодлогыг
ржүүлнэ.
Геологи, уул уурхайн салбарын бүтэц, үйл
лагаар зөвхөн тухайн цаг үеийн ашиг сонирхлыг
эсон өрөөсгөл байдлаас гаргаж улс орны стратегийн
олбогдол бүхий тэргүүлэх чиглэл, хэтийн төлөв,
бариматлалд нийцүүлэн боловсронгуй болгоно.
энээр энэ салбарыг эрдэс түүхий эдийг эрж хайх,
ıх, олборлох, боловсруулах болон эцсийн бэлэн
эгдэхүүн үйлдвэрлэх зэрэг дэс дараалсан бүх үе
: хамаарч тэдгээрийн нягт уялдаа холбоог хангасан
үрэн оновчтой бүтэцтэй болгох нөхцлийг бүрдүүлнэ.
Орон нутгийн хэрэгцээний болон ахуйн
үлалттай ердийн ашигт малтмалыг олборлох,
эсруулах, ашиглахтай холбогдсон асуудлыг тухайн
: орон нутгийг хөгжүүлэх бодлого, хөтөлбөрийн
энд тодорхойлж хэрэгжүүлэх чиглэлийг баримтална.

Үйлдвэрлэл, техник, технологийн бодлого

Эрдсийн баялгийн салбарт үйлдвэрлэлийн үр ашгийг
ıүүлэх, ашигт элементийн хаягдлыг багасгаж,
ıль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад
эсэн шилдэг тэргүүний техник, технологийг сонгож
:лэх, өөрийн орны өвөрмөц нөхцөлийг харгалзан
:ний шинэ технологи, үйлдвэрлэлийн багаж
эрөмжийг зохион бүтээх, турших нэвтрүүлэх үйл
лагаар төрөл бүрийн хэлбэрээр дэмжинэ.
Эрдсийн түүхий эдийг эрж хайх, олборлох, гүн
эсруулах бүх үе шатанд хамаарах лабораторийн,
: үйлдвэрлэлийн болон үйлдвэрлэлийн технологийн
ılт судалгааны бааз суурь, сүлжээг бий болгох
нь байгуулагдсан зарим лаборатори, судалгааны
ıдийг өргөтгөн шинэчлэх замаар голлох төрлийн
: малтмалын иж бүрэн туршилт судалгааг дотооддоо
гүйцэтгэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Энэ арга хэмжээнд
ıд орнуудын ээл тусламж, олон улсын хамтын
лагааны төсөл, хөтөлбөр зэргийн хэлбэрийг өргөн
ıана.
Шинжлэх ухаан, техникийн шинэ ололт бүтээл,
ı технологийг шуурхай олж нэвтрүүлэхэд
нетийн сүлжээг өргөн ашиглаж патент, мэдээллийн
ıй сан байгуулан олон улсын мэдээллийн
үллагуудтай хамтран ажиллана.

4.Ашигт малтмалыг эрж хайх болон олбор
боловсруулах үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд т
технологийн хяналт, шалгалтын тогтолцоог шинэ нөх
зохицуулан бүрдүүлж технологийн норм, шаардл
стандартыг боловсруулан мөрдүүлнэ.

5.Үнэт эрдэс, металлыг их хэмжээгээр хая
болгож байгаль орчныг бохирдуулж байгаа хоцрог
техник, технологийг хязгаарлаж аажмаар халах бодл
хэрэгжүүлнэ. Эхний ээлжинд үнэт, ховор мета
шороон ордуудад тоосонцор буюу жижиг ширхэ
эрдсийг ялган авах чадвартай технологи, т
төхөөрөмжийг нэвтрүүлж металлын гарцыг нэмэгдүүлн

6.Эрдсийн түүхий эдийг гүн боловсруулах г
гидрометаллургийн болон хими-физикийн нэн шинэ
технологид тулгуурлан дэлхийн зах зээлийн жи
цэвэр металл, хайлш, өндөр чанарын бэлэн бүтээгд
гаргаж турших, үйлдвэрлэх зориулалтын жижиг,
үйлдвэрүүдийг бий болгох чиглэлийг дэмжинэ.

7."Зэс" хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлж,
хөтөлбөрийн хүрээнд Эрдэнэт үйлдвэрийн үй
дамжлагад техникийн шинэчлэлт хийхийн зэр
баяжмалыг металлургийн аргаар боловсруулж цэвэр
бэлэн бүтээгдэхүүн гаргах дунд чадлын үйлдв
гадаадын технологи, хөрөнгө оруулалтанд тулгу
бий болгох замаар зах зээлийн нөхцөлийг сайжр
эдийн засгийн үр ашгийг дээшлүүлэх арга хэмжээ
хэрэгжүүлнэ.

8."Алт-2000", "Уран" хөтөлбөрүүдийг боловсру
хэрэгжүүлнэ. Алт, уран, зэс, молибден, хово
холимог металлын хүдрийг нуруулдан уусгах, г
гүнд уусгах болон байгаль орчинд хор нөлөө ба
бусад технологиор боловсруулж өндөр агуул
баяжмал, цэвэр металл гарган авах аргыг
хэрэглэнэ.

9.Алт олборлолт эрс нэмэгдэж байгаатай холбо
лан гадаад орны шилдэг тэргүүний, баталг
технологид тулгуурлан жилд 10 тонн алт цэвэрш
төрийн өмчийн үйлдвэрийг 1999-2000 онд байгуу
гадна томоохон компани, аж ахуйн нэгжүүд, гад
хөрөнгө оруулалттай байгууллагууд дэлхийн зах зэ
баталгаатай технологиор алт цэвэршүүлж экспорт
дэмжинэ.

10.Гадаад зах зээлийн төлөв, дотоодын хэрэгц
уялдуулан молибден, гянт болдын баяжмалыг г

ллургийн аргаар гүн боловсруулж цэвэр металл,
аг болон тонорт хайлш үйлдвэрлэх, улмаар өндөр
рын тусгай ган, багажны материал гарган авах
ар өндөр хөгжилтэй орнуудын технологи-судалгааны
уулллагуудтай хамтран төсөл боловсруулан
гжүүлнэ.
.Хөнгөн цагааны гол түүхий эд болох бокситын
ийн эрэл хайгуулыг эхлэн явуулах, нөөц нь
оогдсон нефелин-сиенитийн томоохон ордуудад
рлох, боловсруулах технологийн туршилт судалгааны
г хийж үр ашигтай гарсан тохиолдолд эдгээр ордыг
лах, хүдрийг иж бүрэн боловсруулж цэвэр металл,
ар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх төсөл, санаачилгыг
их бодлогыг баримтална.
'.Нүүрсний салбарыг 2010 он хүртэл хөгжүүлэх
ер төлөвлөгөөг бүс нутгийн хөгжлийн үзэл
мтлалтай уялдуулан хэрэгжүүлэхийн зэрэгцээ улс
түлш, эрчим хүчний бүтэц, хангамжийн нөхцөл
алд зохицуулан баяжуулах, хэтийн төлөвийг
тгон хэрэгжүүлэх бодлогыг баримтална.
.Нүүрсний хэрэгцээний төрөл, хүрээг өргөтгөж
м төрлийн нүүрсийг боловсруулж хими-технологийн
н ахуйн хэрэгцээний бүтээгдэхүүн гаргах, сайн
рын шахмал түлш үйлдвэрлэх чиглэлийн төсөл,
ачилгыг дэмжинэ.
лийн бүсийн түлшний хэрэгцээг найдвартай хангах
лгоор Багануур, Шивээ-овоогийн уурхайнуудыг
үний технологи, тоног төхөөрөмжид тулгуурлан
гөн шинэчлэхийн зэрэгцээ түлш, нүүрсний нөөцөөс
агдсан бүс нутагт эрэл хайгуулын ажлыг түлхүү
, нэгэнт нөөц нь тогтоогдсон Улаан-овоо, Цайдам,
эг нуур зэрэг ордуудыг ашиглах, хүч чадлыг
гдүүлэх асуудлыг хэрэгцээ, хөрөнгө оруулалт, үр
гай уялдуулан шийдвэрлэнэ.
.Монгол улсын эдийн засгийн хөгжилд стратегийн
л ач холбогдолтой Тавантолгойн коксжих нүүрсний
г түшиглүүлэн иж бүрэн дэд бүтэц бүхий аж
вэрийн томоохон цогцолборыг байгуулах асуудлыг
эгдэхүүний зах зээл, хөрөнгө оруулж хамтран
нах нөхцөл боломжоос хамааруулан аль болох ойрын
дуйд судалж шийдвэрлэх талаар идэвхитэй үйл
лагаа явуулна.
.Цахим техник, хагас дамжуулагч, шил шаазангийн
ий эд болон металлурги, машины үйлдвэр, барилга,

хими зэрэг бусад салбарын үйлдвэрлэлийн зориула
эрдэс түүхий эдийн судалгаар зах зээлийн
хэрэгцээтэй уялдуулан явуулж энэ чиглэлээр ж
дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх төсөл, хөтөлбөру
дэмжинэ.

16.Газрын доорхи усны баялгийн нөгдсэн үнэ
усны динамик хөдөлгөөн, тэнцэл, тэжээгдэх эх бу
иж бүрэн судлан тогтооно. Хот суурин, үйлдв
төвүүдийн усан хангамжийн судалгаа тэдгээрийг
байгуулахаас түрүүлж хийх зарчмыг баримт
Хөдөөгийн сум, суурингийн хүн амын ундны ба
хэрэглээний усны эх үүсвэрийг ойрын үед шийдвэр
түлхүү анхаарна.

Газрын гүний дулааныг иж бүрэн судлах,
хүчний шинэ эх үүсвэр болгон ашиглах асуудлаар т
хөтөлбөр боловсруулж үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

17.Нутаг дэвсгэрийн инженер геологи, геоэкол
судалгаар үе шаттайгаар явуулж хүрээлэн б
орчин, нийгэмд хор хохирол учруулж болз
геоэкологийн хүчин зүйлийг судлан тогтоож үр
мэдээ материалыг инженерийн шугам сүлжээ, ба
байгууламж, бусад зориулалтаар ашиглах нөхц
бүрдүүлнэ.

Гадаад орчин, хамтын ажиллагаа

1.Эрдэс баялгийн салбарт гадаадын хө
оруулалтыг нэмэгдүүлэх бүх талын таатай нөхц
бүрдүүлж хөрөнгө оруулалтын баталгаар хан
зэрэгцээ хөрөнгө-санхүүгийн чадавхийг стратеги
холбогдолтой хөтөлбөр, төслүүдэд түлхүү чиг
хөрөнгө оруулалтын үр өгөөж, нийгэм эдийн засги
холбогдлыг гол үзүүлэлт болгоно.

2.Уул уурхайн салбарын бүтээгдэхүүнийг гадаа
зээлд борлуулах асуудлыг худалдаа, эдийн засгийн
эрх, харилцан ашигтай байх зарчим, хоёр ба олон
хэлэлцээрээр манай оронд үзүүлэх хөнгөлөлт
нөхцөлүүдэд тулгуурлан урт хугацааны гэрээ х
цээрийн үндсэн дээр хэрэгжүүлэх замаар манай у
гаралтай эрдсийн бүтээгдэхүүний олон улсын зах
өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх бодлогыг баримтална

3.Уул уурхайн салбарын бүтээгдэхүүнийг бар
ихтэй, төлбөрийн чадвар сайтай, баталгаатай зах
гаргах боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор далайд га
болох, хөрш зэргэлдээ орнуудын нутаг дэв

лэх нөхцөл, үнэ тарифыг хөнгөлөх чиглэлээр ОХУ,
тай Засгийн газруудын түвшинд болон холбогдох
ллагуудын шугамаар хамтран ажиллана.
дсийн түүхий эдийг хайх, олборлох, боловсруу-
лаар өндөр түвшинд хүрсэн тэргүүний хөгжилтэй
., тухайлбал, АНУ, Канад, Австрали, Япон,
д зэрэг орнуудтай томоохон төслийг хэрэгжүү-
хамтран ажиллах гэрээ хэлэлцээр байгуулах, уул
-металлургийн чиглэлийн олон улсын нэр хүндтэй
ллагын үйл ажиллагаанд идэвхитэй оролцох, олон
гэрээ хэлэлцээрт нэгдэн орох зэрэг аливаа үр
й хэлбэрийг дүүрэн ашиглана.
лон улсын банк санхүүгийн байгууллагуудтай
н баялгийн салбарт хөренгө оруулах чиглэлээр
ажиллагааг хөгжүүлж уул уурхай-металлургийн
ий үйлдвэрүүдийг шинээр байгуулах, өргөтгөн
эх арга хэмжээг урт хугацааны хөнгөлөлттэй
р санхүүжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.
л уурхайн хамтарсан үйлдвэрүүдийн бүтэц,
байгууллагыг боловсронгуй болгож үр ашгийг
үлэхийн гадна гадаадын хөренгө оруулалтын үр
эй бусад хэлбэрийг өргөн ашиглах, өндөр
огийн боловсруулах үйлдвэрлэлийг бий болгоход
увийн гадаадын хөренгө оруулалтын хэлбэрийг
үүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.
дөр мэргэшлийн инженер техникчид, ажилчдыг
орнуудад сургаж бэлтгэх, дадлагажуулах,
х ухааны үнэт шинэ мэдээллийг олж авах
оор эрдэмтэн мэргэжилтнүүдийг томилон
улах, шинэ техник, технологийг эзэмшин бүтээж
үлэх, туршилт судалгааны ажлыг гадаадын
илтнүүдтэй хамтран гүйцэтгэх хэлбэрийг өргөн
на.

Байгаль орчин

дсийн баялгийг өнөө ба ирээдүйн эрх ашигт
лэн нийгэмд үр өгөөжтэй бөгөөд байгаль орчинд
өө багатай арга хэлбэрээр ашиглах эрх зүй,
байгууллагын таатай орчныг бүрдүүлж байгальтай
хөгжих нөхцөлийг хангана.
йгэм эдийн засгийн тогтвортой хөгжил,
йн тэнцвэр хоёр нягт шүтэлцээтэй салшгүй зүйл
үзэл баримтлалыг үндэс болгон эрдэс баялгийг

ашиглахтай холбогдсон бүх үйл ажиллагаат "Тө
экологийн талаар баримтлах бодлого"-д нийцү
зохицуулж, эрх зүй, удирдлага зохион байгуула
хяналт шалгалтын тогтолцоог үүнтэй уялдуу
бүрдүүлнэ.

3.Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий ба нарийвчил
үнэлгээг боловсруулах, хэрэгжүүлэх журам, арга з
зохион байгуулалтыг бодит байдалд нийцү
боловсронгуй болгож олон улсын жишигт хүргэнэ.

4.Ашигт малтмалыг эрж хайх, олборлох, боловсру
явцад байгаль орчинд учирсан хохирлыг арилгах, нө
сэргээх үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, нөхцөл
тодорхой болгож үндэсний стандарт, нор
боловсруулан хуульчлан мөрдүүлнэ. Энэ арга хэмжэ
тэргүүний орнуудын арга туршлага, техник, технолог
нэвтрүүлж төлөвлөлт зохион байгуулалт, гүйцэтг
санхүүжилтийг боловсронгуй болгоно.

5.Эрдэс баялгийн салбарт байгаль орчныг хамгаа
бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэхэд орон нутг
захиргааны болон хууль хяналтын байгууллагын
үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгож энэ чиглэл
хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхэд төв орон нутг
байгууллага, төсөл хэрэгжүүлэгчид болон иргэдийн
ашигтай хамтран ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Хөрөнгө оруулалт, эрх зүй,
татвар-санхүүгийн бодлого

1.Гадаад дотоодын хөрөнгө оруулагчдын эрх аш
баталгаатай болгох, эрсдэлээс хамгаалахад чигл
урт хугацаанд үйлчлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлж,
орны стратегийн хөгжилд чухал ач холбогдол б
төслийн хөрөнгө оруулалтанд төрөл бүрийн хөнгө
үзүүлж дэмжих чиглэлийг баримтална.

2.Хөрш зэргэлдээх орнууд болон эрдсийн баял
салбарт гадаадын хөрөнгийг татах талаар амжил
хүрч байгаа орнуудтай өрсөлдөх чадвартай хууль
зүйн болоод нийгэм-эдийн засгийн тогтолцоог
болгоно.

3.Хөрөнгө оруулалтыг аль болох иж бүрэн
түүхий эдийг хайх, олборлох, боловсруулах бүхий
шатыг хамарсан цогц арга хэмжээ, дэд бүтцийн асуу
хамт шийдвэрлэхэд чиглүүлнэ.

Гадаадын хөрөнгө оруулагчдад гааль, тээврийн үнэ
ф болон татварын хөнгөлөлт үзүүлэхийн гадна
длагатай гэж үзвэл өөрийн бүтээгдэхүүнийг ямар
хязгаарлалтгүй экспортлох, бусад зориулалтаар хил
улан гаргах эрх зүйн нөхцөлийг бүрдүүлнэ.
Банк санхүүгийн үйл ажиллагааг олон улсын жишигт
уулан элдэв хязгаарлалт, татвар шимтгэлийг аль
х багасна.
Эрдэс баялгийг эрж хайх, судлах, олборлох,
всруулах, ашиглах, хамгаалахтай холбогдсон хууль
оомж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдсэн дүрэм
м, зааврыг энэхүү үзэл баримтлалтай уялдуулан
всронгуй болгох, зохицуулалт хийх, энэ асуудалд
ад орнуудын шилдэг туршлагыг өөрийн нөхцөлд
руулан хэрэглэх чиглэлийг голлоно.
Эрдэс баялгийн хайгуул судалгаа хийх, олборлох,
всруулах үйл ажиллагааг бүх талаар дэмжих үүднээс
эөрөл лиценз олгох, бүртгэх, тайлагнах ажлыг
арчлан хөнгөвчлөхийн зэрэгцээ хууль тогтоомжийн
элтэнд тавих төрийн хяналтыг хүчтэй бөгөөд
эмжтэй болгох, хариуцлагын тогтолцоог
всронгуй болгож аливаа зөрчлийг шуурхай илрүүлж
к арга хэмжээг авдаг нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндсэн чиглэл, үе шат

"Эрдэс баялаг" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй
эгдсон тухайн үе шатны бодлогыг тодорхойлох,
дуулах, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг
дан зохион байгуулах ажлыг геологи уул уурхайн
дал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
уцан гүйцэтгэнэ.
Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндсэн арга нь төр
йн үйл ажиллагааны хөтөлбөр, үндсэн чиглэлд
ах, хөтөлбөрт тусгагдсан тодорхой чиглэлээр тус-
хөтөлбөр, төсөл болон хууль тогтоомжийг боловс-
ах, хамтын ажиллагааны гэрээ, хэлэлцээрт тусгах,
д дотоодын сонирхогч байгууллагуудад зарлан
лэх, тендер шалгаруулах зэрэг хэлбэр байна.
Хөтөлбөрийг дараах гурван үе шатаар хэрэгжүүлнэ.

гдүгээр үе шат (1998-2000 он) -Хөтөлбөрийг
жүүлэх бүтэц зохион байгуулалт, эрх зүйн үндсийг
үлж тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, эхний

эзлжийн бодлогыг Засгийн газрын үйл ажиллага
хөтөлбөртэй уялдуулан боловсруулж хэрэгжүүлэх;

Хоёрдугаар үе шат (2000-2010 он) -Эрдэс баялг
судалгаа, эрэл хайгуулын ажлыг тэргүүлэх чиглэл
түлхүү явуулж нөөцийг зах зээлийн жишгээр үнэ
хэтийн төлөв сайтай бүсүүдэд дэд бүтцийг хөгжүүл
гадаадын хөрөнгө оруулалт, тэргүүний технолс
тулгуурласан олборлох боловсруулах үйлдвэрүүд
шинээр байгуулах, одоо ажиллаж байгаа үйлдвэрүүд
шинэчлэн өргөтгөх;

Гуравдугаар үе шат (2010 оноос хойш)-Эрдс
түүхий эдийг олборлож боловсруулах томос
цогцолборуудыг байгуулж өнгөт, ховор, хар метал
хүдэр, баяжмалыг иж бүрэн гүн боловсруу
металлургийн үйлдвэрлэлийг үүсгэн хөгжүүлж өн
чанарын цэвэр металл, хайлш, бэлэн бүтээгдэх
гаргаж экспортлох, дотоодын хэрэгцээг бүрэн хангах

Энэ үе шатанд зэс хайлж цэвэршүүлэх, боловсруу
үйлдвэрүүд, хойт бүсийн төмрийн хүдрийн ордуу
түшиглүүлж хар металлургийн цогцолбор, Тавантолг
коксжих нүүрсний ордыг түшиглүүлэн аж үйлдвэр
томоохон цогцолбор барих, дорнод бүсэд цайр-
тугалганы металлургийн үйлдвэрийг барьж байгуу
зэрэг асуудлыг зах зээл, хамтын ажиллагааны бол
нөхцөлтэй уялдуулан шийдвэрлэнэ. Эдгээр арга хэм
дэс дараатай хэрэгжүүлснээр дотоодын нийт бүт
дэхүүний үйлдвэрлэл болон экспортын хэмжээг одоогы
хоос 2-3 дахин нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

СЭТГҮҮЛИЙН ЗӨВЛӨЛ

Ерөнхий эрхлэгч	Л. Цог
Хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга	Б. Ганбат
Гишүүд:	С. Баяр
	С. Батмөнх
	Ч. Дашням
	М. Төрбаяр
	Б. Энэбиш
Техник редактор	С. Итгэлт
Уншиж хянасан	Сан. Жаргалсайхан
	Б. Янжинлхам

Зах № 64
Үйлдвэрт шилжүүлсэн 1998 оны 9-р сарын 9-нд. Өрөлтөд 1998 оны 9-р сарын 15-нд. Хэвлэлтэд 1998 оны 10-р сарын 20-нд. Хэвлэлийн хуудас 5,25. Хэвлэсэн тоо 3752ш

Манай хаяг: Улаанбаатар-12
Төрийн ордон. Утас 322838

Төр, Засгийн Үйлчилгээ Аж Ахуйг
Эрхлэх Газрын харьяа
Хэвлэх үйлдвэр